महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

स. नं. २७०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग,

पुणे ४११ ०१६

५८ वा वार्षिक अहवाल

(२०२०-२०२१)

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

५८ वा वार्षिक अहवाल

(२०२०-२०२१)

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	विषय		पृष्ठ क्र.
१	सन २०२०-२०२१ या आर्थिक वर्षाचा अहवाल विधान मंडळाला सादर करण्यास झालेल्या विलंबाची कारणे	.....	४
२	सन २०२०-२०२१ करीता संचालक मंडळाची यादी	.....	६
३	५८ वी स्थगित वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सूचना	.....	८
४	संचालकांचा अहवाल	.....	९
५	लेखापरिक्षकांचा अहवाल	.....	१५
६	ताळेबंद	.....	२९
७	नफा-तोटा पत्रक	.....	३०
८	ताळेबंद आणि नफा- तोटा यांना जोडलेल्या व त्याचा भाग असलेल्या वित्तीय टिपा आणि लेख्यांची महत्वाची धोरणे	.....	५४
९	निधी ओघ तक्ता	.....	५८
१०	भारताचे मा. नियंत्रक तथा महालेखा परिक्षक यांचे अभिप्राय (NRC)	.....	६०

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

सन २०२०-२०२१ या आर्थिक वर्षाचा अहवाल विधान मंडळाला सादर करण्यास झालेल्या विलंबाची कारणे :-

- महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ, कंपनी कायदा १९५६ अन्वये नोंदणीकृत असून महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत उपक्रम आहे.
- कंपनी कायदा २०१३ चे कलम ९६ अन्वये महामंडळाच्या दि. ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या सन २०२०-२०२१ या आर्थिक वर्षाचे लेखे दिनांक ३० सप्टेंबर, २०२१ पूर्वी वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये स्विकृत करुन घेणे आवश्यक होते.
- दिनांक १२-०९-२०२३ रोजी झालेल्या संचालक मंडळाच्या ३१९ व्या संचालकांच्या बैठकीत महामंडळाचे दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे लेख्यांचे वित्तीय तक्ते, नफा तोटा पत्रक व ताळेबंद संचालक मंडळाने स्विकृत केले.
- भारताचे नियंत्रक तथा महालेखापरिक्षक, नवी दिल्ली यांचे आदेश क्र. सिए.व्ही / सीओवाय / महाराष्ट्र, एमएचफार्म (१) /१२४५ दिनांक ०१-०९-२०२० अन्वये मे. एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस्, सनदी लेखापाल यांची संविधानिक लेखापरिक्षक म्हणून नेमणूक केली. मे. एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस्, सनदी लेखापाल यांनी महामंडळाचे दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे लेख्यांचे संविधानिक लेखापरिक्षण करुन दिनांक २७ सप्टेंबर, २०२३ रोजी प्रमाणित केले.
- महामंडळाचे दि. ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे वित्तीय तक्त्यावरील कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १४३(६)(बी) अन्वये भारताचे नियंत्रक **व** महालेखापरिक्षक यांनी त्यांचे अभिप्राय महालेखापाल, नागपूर, महाराष्ट्र कार्यालयाकडून दि.२२-११-२०२३ रोजीचे पत्रान्वये प्राप्त झाले.
- **सन २०२०-२०२१ या आर्थिक वर्षाचे लेखे दिनांक** २९-१२-२०२३ **रोजी झालेल्या सभासदांचे ५८ व्या स्थगित वार्षिक सर्वसाधारण सभे मध्ये स्विकृत करण्यात आले.**
- **त्यानंतर वार्षिक अहवाल छपाई करुन शासनास सादर करण्यात आला.**
- **वरील कारणांमुळे दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या सन २०२०-२०२१ या वर्षाचे लेखे विधान मंडळाला सादर करण्यास विलंब झाला.**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

सन २०२०-२०२१ या आर्थिक वर्षामध्ये महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाला झालेल्या नफा संबंधीचा तपशील.

सन २०२०-२०२१ या चालू वर्षात महामंडळाने **शासकीय कर्जावरील व्याज, घसारा, आयकर व मागील वर्षाची समायोजने पूर्व नफा रु. २९१६.१७ लाख** मिळवला असून **शासकीय कर्जावरील व्याज, घसारा, आयकर व मागील वर्षाची समायोजने नंतर नफा रु. ३८४४.२१ लाख** झाला आहे.

सन २०२०-२०२१ या वर्षात महाराष्ट्र शेती महामंडळाचे १४ मळयांवर एकूण २३,५६२ एकर क्षेत्रावर संयुक्त शेती योजना राबविण्यात आली आहे.

३१ मार्च २०२० रोजी संचित तोटा रु. **८२.८१** कोटी इतका होता आणि मागील वर्षाची समायोजने विचारात घेता **३१ मार्च २०२१ रोजी संचित तोटा रु. ४४.३७ कोटी आहे.**

अ- खर्च :-

सन २०१९-२०२० व सन २०२०-२०२१ या वर्षामधील खर्च तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

(रुपये लाखांत)

अ. क्र.	तपशील	२०१९-२०२० रुपये	२०२०-२०२१ रुपये
१	वेतन व मजूरी	५९१.७३	५८३.०७
२	दुरुस्ती व निगा	४.३९	५.०१
३	आस्थापना खर्च	१९७.३०	१६७.५०
४	संचालकांचे परिश्रमिक आणि खर्च	२३.९८	३१.१९
५	**व्याज**	**८.८३**	**८.८३**
६	व्यवसायातील व प्रक्रियेतील साठयातील घट	७.४३	६.६८
७	मत्तावरील घसारा	१७.२९	१९.११
८	आयकरासाठी तरतूद	६३.५२	१०२.८५
	एकूण :-	**९१४.४७**	**९२४.२४**
९	**मागील वर्षाचे संबंधित खर्च**	०.००	०
	एकूण	**९१४.४७**	**९२४.२४**

ब - उत्पन्न :-

सन २०१९-२०२० व सन २०२०-२०२१ या वर्षातील तुलनात्मकदृष्टया महसूली जमा खालीलप्रमाणे आहे -

(रुपये लाखांत)

अ. क्र.	तपशील	२०१९-२०२० रुपये	२०२०-२०२१ रुपये
१	**व्यवहारातून मिळालेले उत्पन्न**		
	अ. संयुक्त शेती पासून	२९१६.७१	२५८५.८६
	ब. वृक्षशेती व फळे पासून	२२.५६	२३.७७
२.	**इतर उत्पन्न (ठेवीवरील व्याज/वापरमूल्य सह)**	१०१०.३४	१०९९.९८
३.	**मागील वर्षाचे संबंधित उत्पन्न**	६३२६.५७	१०५८.८४
	एकूण :-	**१०२७६.१८**	**४७६८.४५**

	नफा/(तोटा)	**९३६१.७१**	**३८४४.२१**
ड	**संचित तोटा**	**८२८०.८९**	**४४३६.६८**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

संचालक मंडळ २०२०-२०२१

१	**मा. ना. श्री. बाळासाहेब भाऊसाहेब थोरात** मा. मंत्री (महसूल), महाराष्ट्र राज्य, (दि.२८-११-२०१९ ते २९-०६-२०२२)	.....	**अध्यक्ष**
२	**मा. ना. श्री. अब्दूल सत्तार** मा. राज्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य. (दि.३०-१२-२०१९ ते १७-१०-२०२१)	.....	**उपाध्यक्ष**
३	**मा. डॉ. नितिन करीर, भा.प्र.से.** अपर मुख्य सचिव, (महसूल),महाराष्ट्र राज्य. (दि.२४-०२-२०२० ते ०८-०६-२०२३)	.....	**संचालक**
४	**मा. श्री. मनोज सौनिक, भा.प्र.से.** अपर मुख्य सचिव, (वित्त),महाराष्ट्र राज्य. (दि.२३-०८-२०१९ ते ०२-०५-२०२३)	.....	**संचालक**
५	**मा. श्री. राजेंद्र पवार** सचिव (लाभक्षेत्र विकास) पाटबंधारे, महाराष्ट्र राज्य. (दि.०१-१२-२०१८ पासून ते ३१-०७-२०२०)	.....	**संचालक**
	मा. श्री. संजय घाणेकर सचिव (लाभक्षेत्र विकास) पाटबंधारे, महाराष्ट्र राज्य. (दि.०१-०८-२०२० पासून ते ३०-०६-२०२१)	.....	
६	**मा. श्री. सौरभ राव, भा.प्र.से.** साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य. (दि.२२-०१-२० ते १३-०७-२०२०)	.....	**संचालक**
	मा. श्री. शेखर गायकवाड, भा.प्र.से. साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य. (दि.१४-०७-२०२० ते ३१-०५-२०२३)	.....	
७	**मा. श्री. सुहास दिवसे, भा.प्र.से.** कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि. ०८-०२-२०१९ ते १३-०७-२०२०)	.....	**संचालक**
	मा. श्री. धीरज कुमार, भा.प्र.से. कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि. १४-०७-२०२० ते २५-१२-२०२२)	.....	
८	**मा. डॉ. अनिल कवडे, भा.प्र.से.** सहकार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि.२१-०९-२०१९ पासून)	.....	**संचालक**
९	**मा. श्री. एस. चोक्कलिंगम, भा.प्र.से.** जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमी अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि.०३-१०-२०१७ ते १५-०२-२०२१)	.....	**संचालक**
	मा. श्री. निरंजन कुमार सुधांशू, भा.प्र.से. जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमी अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि.०१६-०२-२०२१ ते २५-१२-२०२२)	.....	
१०	**मा.श्री. आर. बी. भागडे, भा.प्र.से.** व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित (दि.१२-०९-२०१६ ते १८-०५-२२)	.....	**संचालक**
११	**मा.श्री. किरण भालचंद्र कुलकर्णी** मुख्य अभियंता, पाटबंधारे, नाशिक (दि.०१-०१-२०१८ ते १३-०१-२०२१) .	.....	**संचालक**
	मा.श्री. संजय बेलसरे, मुख्य अभियंता, पाटबंधारे, नाशिक (दि.१०-०२-२०२१ ते ०१-०२-२०२३) .	.....	

दिनांक १२-०९-२०२३ रोजी झालेल्या संचालक मंडळाच्या ३१९ व्या संचालकांच्या बैठकीत महामंडळाचे दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे लेख्यांचे तक्ते/ निधी ओघ पत्रक, नफा-तोटा पत्रक व ताळेबंद आणि संचालकांचा अहवाल खालील संचालकानी स्विकृत केले.

१	**मा. ना. श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील,** मा. मंत्री (महसूल), महाराष्ट्र राज्य.	.....	**अध्यक्ष**
२	**मा. श्री. संजय बेलसरे** सचिव (लाभक्षेत्र विकास) पाटबंधारे, महाराष्ट्र राज्य.	.....	**संचालक**
३	**मा. डॉ. अनिल कवडे, भा.प्र.से.** सहकार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	.....	**संचालक**
४	**मा. डॉ. चंद्रकांत पुलकुंडवार, भा.प्र.से.** साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य.	.....	**संचालक**
५	**मा.श्री. विश्वजीत माने, भा.प्र.से.** व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित.	.....	**संचालक**
६	**मा. श्री. प्रकाश मिसाळ** , मुख्य अभियंता, पाटबंधारे, नाशिक	.....	**संचालक**
७	**मा. श्रीमती. रुपाली डंबे - आवले** मुख्य कार्यकारी (प्रशासन), महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित.	.....	**सचिव**

नोंदलेले कार्यालय :

स.नं. २७०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग, पुणे - ४११ ०१६
फोन नं. ०२०-२५६५०५५१/२५६५९५५३
Email :- msfcpune16@gmail.com

लेखापरिक्षक :

एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस
सनदी लेखापाल
६७/२, ४, उबेरॉय हाऊस, कर्वे रोड,
नळस्टॉप, पुणे - ४११ ००४.

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादीत

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

२७० भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग, पुणे-४११ ०१६

दूरध्वनी क्र. ०२०-२५६५०५५१/२५६५९५५३, इ-मेल:- msfcpune१६@gmail.com

क्रमांक : सचिव/५८वी स्थगित_अेजीएम/२३-२४ /२०२३/२८६९ दिनांक ०४/१२/२०२३

५८वी स्थगित वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सूचना

या सूचनेद्वारे कळविण्यात येते की, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या सभासदांची स्थगित झालेली ५८ वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा दिनांक शुक्रवार, २९ डिसेंबर २०२३ रोजी दुपारी १२.१५ वाजता महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या सर्व्हे नंबर २७०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग, पुणे - ४११ ०१६ येथील व्यवस्थापकीय संचालक यांच्या दालनामध्ये स्थगित झालेले पुढील कामकाज पुर्ण करण्यासाठी भरविण्यात येईल.

१. महामंडळाचे दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे महामंडळाचे वित्तीय तक्ते / निधी ओघ पत्रक, नफा-तोटा पत्रक आणि ताळेबंद तसेच "भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक" यांचे अभिप्रायासह लेखापरिक्षकांचा आणि संचालकांचा अहवाल विचारात घेणे व स्विकृत करणे.

सही/-
(श्रीमती रुपाली डंबे - आवले)
कंपनी सचिव.
महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे
संचालक मंडळाकरीता व त्यांच्यावतीने.

स्थळ: पुणे
दिनांक : ०४ डिसेंबर २०२३

टीप: सभेस उपस्थित राहाणाऱ्या व मतदान करण्याचा हक्क असलेल्या सभसदाला स्वत:ऐवजी उपस्थित राहण्यासाठी प्रतिनिधी नेमण्याचा हक्क आहे. हा प्रतिनिधी सभासद असण्याची आवश्यकता नाही.

प्रति,
महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, २०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग, पुणे ४११ ०१६ चे भागधारक व कंपनी लेखापरिक्षक यांस.

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ, पुणे - ४११ ०१६.

(महाराष्ट शासनाचा अधिकृत उपक्रम)

संचालकांचा अहवाल २०२०-२०२१

प्रति,

सदस्य यास,

सन २०२०-२०२१ या वर्षातील महामंडळाच्या कामकाजाबद्दलचा हा ५८ वा वार्षिक अहवाल सादर करताना आपल्या संचालकांना अतिशय आनंद होत आहे. या अहवालासोबत या कालावधी करीता लेखा परिक्षण झालेले वित्तीय तक्ते, ताळेबंद, नफा-तोटा पत्रक आणि निधी ओघ तक्तासह लेखा परिक्षकांचा अहवाल व भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांचे अभिप्राय सादर करण्यात आले आहेत

२. वार्षिक सर्वसाधारण सभा

महामंडळाच्या दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या सन २०२०-२०२१ या वर्षाचे लेख्यांचे तक्ते/ निधी ओघ पत्रक, नफा - तोटा पत्रक व ताळेबंद त्यावरील लेखापरिक्षकांचा अहवाल व भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या अभिप्रायासह दिनांक ३०/९/२०२१ रोजी किंवा त्यापुर्वी वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये स्विकृतीसाठी सादर करणे आवश्यक आहे.

तथापी कोवीड संसंर्गाचे परिणामामूळे सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षाचे लेखे दिनांक १६-०२-२०२३ रोजी पूर्ण झाले. त्यामूळे त्यापूढील वर्षाचे लेखे मुदतीत सादर करण्यास विलंब होत आहे.

३. संविधानिक लेखापरिक्षक

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांचे कार्यालय नवी दिल्ली यांनी त्यांचेकडील पत्र दिनांक ०१-०९-२०२० द्वारे सन २०२०-२०२१ या वर्षाचे लेखे तपासणीसाठी मे. एम. एस. गोडबोले ॲण्ड असोसिएटस, सनदी लेखापाल, पुणे यांची लेखापरिक्षक म्हणून नेमणुकीचा आदेश काढला आहे.

दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या सन २०२०-२०२१ या वर्षाचे लेखा परिक्षण झालेले लेख्यांचे तक्ते/ निधी ओघ पत्रक, नफा - तोटा पत्रक व ताळेबंद त्यावरील लेखापरिक्षकांचा अहवाल व भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या अभिप्रायासह भागधारकांच्या स्विकृतीसाठी सादर केले आहेत.

४. लेखापरिक्षक यांचे लेखापरिक्षण अहवालामधील क्वॉलिफिकेशन वरील स्पष्टीकरण किंवा अभिप्राय, प्रतिकूल मत किंवा मर्यादा बाबत..

दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षाच्या वित्तीय तक्त्यांबाबत लेखापरिक्षकांच्या अहवालामध्ये क्वॉलिफिकेशन वरील स्पष्टीकरण किंवा अभिप्राय, प्रतिकूल मत किंवा मर्यादा नाहीत.

५. भाग भांडवल

महामंडळाचे अधिकृत भाग भांडवल चालू वर्षी दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी रु.३ कोटी इतके राहीले आणि अभिदत्त व भरणा केलेले भांडवल रु. २.७५ कोटी इतके राहिले.

६. वित्तीय परिणाम

		२०२०-२०२१ (रुपये लाखात)	२०१९-२०२० (रुपये लाखात)
१	संयुक्त शेती पासून मिळालेला निधी	२५,८५.८६	२९,१६.७१
२	वृक्ष शेती आणि फलोद्यान पासून मिळालेला निधी	२३.७७	२२.५७
३	इतर जमा	३,९४.९५	४३१.१४
४	संपादित जमिनीपासून उत्पन्न	७,०५.०४	५,७९.२०
५	मागील वर्षाची समायोजने (संपादित जमिनीपासून उत्पन्न रु. १४.३२ कोटी व इतर सह)	१०,५८.८४	६३,२६.५८
६	घसारा, व्याज, कर तरतूदी व मागील वर्षाचे समायोजने पूर्वी येणारा स्थूल नफा / (तोटा)	२९,१६.१७	३१२४.७७
७	घसारा, व्याज, कर तरतूदी व मागील वर्षाचे खर्चानंतर येणारा नफा	३८,४४.२१	९३,६१.७१
८	सुचविलेला लाभांश	०.००	०.००
९	वर्ग केलेली निव्वळ शिल्लक	(-)४४,३६.६८	(-)८२,८०.८९
१०	गुंतविलेले भांडवल	३२,२२.१७	(-) ९६.७८
११	अभिदत्त भरणा केलेले भांडवल	२,७५.००	२,७५.००
१२	निव्वळ मूल्य	(-)४१,६१.६७	(-)८०,०५.८९

७. बोनस

महामंडळाने सन २०२०-२०२१ या वर्षामधील लेख्यांमध्ये बोनस प्रदान कायद्यानुसार ८.३३% बोनसच्या रकमेची तरतुद केलेली आहे.

८. पीक योजना

सन २०२०-२०२१ मध्ये महामंडळाने संयुक्त शेती पीक योजनेनुसार एकुण २३,५६२ एकर क्षेत्रावर संयुक्त शेती राबविलेली आहे आणि त्यापासून महामंडळास रक्कम रुपये २५,८५.८६ लाख उत्पन मिळाले आहे.

९. कर्मचारी वर्ग आणि औद्योगिक संबंध

अहवाल वर्षी (३१ मार्च २०२१ अखेर) महामंडळामध्ये ५ शासन प्रतिनियुक्ती अधिकारी, ३८ कायम कर्मचारी, तसेच बाहय एजन्सीमार्फत घेतलेले कर्मचारी, सुरक्षा वॉचमन व महामंडळाचे सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी एकुण १५० आणि ६७ नैमित्तिक कर्मचारी कार्यरत होते.

व्यवस्थापन व कामगार यांच्यातील सर्वसाधारण संबंध सलोख्याचे राहिले. काही मळयावरील कामगारांनी किरकोळ स्वरुपाचे मागण्या केल्या तथापि त्वरीत त्याबाबतची पुर्तता करण्यात आली.

१०. संचालक मंडळाच्या बैठका :

अहवाल वर्षी संचालक मंडळाची दिनांक २३-०२-२०२१ रोजी एक बैठक झाली.

११. वार्षिक विवरणपत्र

कंपनी कायदा २०१३ मध्ये कलम ९२(३) अन्वये वार्षिक विवरणपत्राची प्रत कंपनीच्या www.msfcpune.com या वेबसाईटवर उपलब्ध आहे

१२. ठेवी

चालू वर्षात महामंडळाने सार्वजनिक ठेवी घेतलेल्या नाहित. त्यामुळे कंपनी कायदा २०१३ भाग ५ लागू होत नाही.

१३. लाभांश

महामंडळाचे दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षाकरिता लाभांश बाबत शिफारस केलेली नाही.

१४. कंपनीची सामाजिक बांधिलकी

१. कंपनी कायदा २०१३ मध्ये कलम १३५ अन्वये कंपनीचे मागील आर्थिक वर्षाचे सीएसआर दायित्व खालीलप्रमाणे -

आर्थिक वर्ष	सीएसआर खर्च रु.
२०१७-१८	२८,०२,७३६.३५
२०१८-१९	३९,९५,३६५.४४
२०१९-२०	१,०२,१५,६९५.५३
२०२०-२१	१,०१,६९,२९४.५३
एकूण	२,७१,८३,०९१.८५

२. कंपनी कायदा २०१३ मधील कलम १३५(९) अन्वये जर कंपनीस रक्कम रुपये ५० लाखापेक्षा अधिक खर्च करणे करीता कमीत कमी दोन संचालकांची सीएसआर समिती नियुक्त करणे बंधनकारक आहे. म्हणून कंपनीने सीएसआर समिती तयार करणे बाबत प्रस्तावित करीत आहे. कंपनी कायदा २०१३ कलम १३५(५) मधील तरतुदीनुसार पंतप्रधान राष्ट्रीय मदत निधीस खर्च करावी लागणार आहे.

१५. परिवेय अभिलेख

कंपनी कायदा २०१३ मधील कलम १४८ (१) अन्वये केंद्र सरकारने कंपनीस परिवेय अभिलेखे ठेवणेबाबत बंधनकारक असल्याची तरतूद आहे.

तथापि, कंपनीचा व्यवसाय उत्पादन करण्याचा नसल्याने हे विशिष्ठ कलम कंपनीस लागू होत नाही.

१६. उर्जा संरक्षण, तांत्रिकतेचा अवलंब आणि परिकीय चलनातील मिळकत किंवा दिलेलेबाबत.

अ) **उर्जा संरक्षण**

कंपनीने विजेवर चालणारी उपकरणे आणि मशनरी यांची देखभाल आणि अद्ययावत वेळोवेळी ठेवलेला आहे. जेणेकरुन कमीतकमी उर्जा उपयोगात आणली जाईल.

ब) तांत्रिकतेचा अवलंब

याबाबत काहीही नमूद केलेले नाही.

क) परिकीय चलनातील मिळकत किंवा दिलेले

परकीय चलनापासून मिळकत रुपये - निरंक

दिलेले परकीय चलन रुपये - निरंक

१७. कंपनीमध्ये कामावर असलेल्या महिलांबाबत लैंगिक छळ बाबतचे प्रकटिकरण <u>(Prevention, Prohibition And Redressal) Act, 2013</u>

कंपनीने कंपनीमध्ये कामावर असलेल्या महिलांबाबत लैंगिक छळ बाबतचे धोरण राबवितांना कायदयातील तरतूदीचे पालन केले आहे. लैंगिक छळाबाबत संबंधीतांचे गाऱ्हाणेबाबत अंतर्गत तक्रार समिती आहे. या समितीवर कंपनीचे संचालक मंडळाचे नियंत्रण आहे. कंपनीमधील सर्व कर्मचारी (कायम, करारावरील, तात्पूरते / नैमित्तीक, प्रशिक्षणार्थी) या धोरणाखाली येत आहेत. चालू २०२०-२१ या वर्षात मिळालेल्या आणि निकालात काढलेल्या लैंगिक छळ तक्रारी तपशिल खालीलप्रमाणे -

अ) मिळालेल्या एकूण तक्रारी - निरंक

ब) निकालात काढलेल्या तक्रारी - निरंक

१८. संचालकांची जबाबदारी

कंपनी कायदा २०१३ मधील तरतुदीस अनुसरुन कंपनीचे अधिकारी यांनी दिलेल्या माहितीच्या आधारावर संचालक मंडळ त्यांची जबाबदारी सादर करीत आहे :-

अ) वार्षिक लेखे हे लेख्यांचे नियमानुसार तयार केलेले असुन त्यामध्ये तफावत नाही.

ब) संविधानी लेखापरिक्षक यांचे सल्ल्यानुसार लेख्यांची धोरणे विचारात घेतलेली असून कायमपणे वापरलेली आहेत. घेतलेले निर्णय आणि इतर बाबी योग्य असून आर्थिक वर्ष अखेरीचे म्हणजेच दिनांक ३१ मार्च २०२१ अखेरचे कंपनीचे कामकाज आणि नफा-तोटा पत्र सत्य आणि योग्य दर्शवितात.

क) कंपनीचे मालमत्तेची सुरक्षितता आणि इतर अनियमितता, फसवणूक निदर्शनास येऊन त्यास प्रतिबंध होईल अशा पध्दतीने कंपनी कायदा २०१३ चे तरतुदीस अनुसरुन लेख्यांच्या नोंदी ठेवलेल्या आहेत. त्याबाबत त्यांचे मतानुसार त्यांनी योग्य आणि पुरेशी काळजी घेतली आहे.

ड) कंपनीचे कामकाज चालू राहील या तत्वावर वार्षिक लेखे तयार केलेले आहेत.

इ) सर्व कायदेशीर बाबींची पूर्तता होईल अशी योग्य नियंत्रण पध्दत राबविली असुन सदर नियंत्रण पुरेसे व प्रभावी आहे.

१९. कृतज्ञता :

अहवाल वर्षी महामंडळाच्या कर्मचा-यांनी केलेल्या चांगल्या कामगिरीबद्दल संचालक समाधान व्यक्त करीत आहेत. महामंडळाच्या कामकाजाच्या संदर्भात राज्य शासनाच्या विविध विभागांनी केलेल्या सहकार्याबद्दल संचालक कृतज्ञ आहेत. महालेखाकार (वाणिज्यिक लेखापरिक्षण) मुंबई आणि संविधानिक लेखा परिक्षक मे. एम. एस. गोडबोले ॲण्ड असोसिएटस, सनदी लेखापाल, पुणे यांनी महामंडळास वेळोवेळी दिलेल्या बहुमोल सहकार्याबद्दल महामंडळ त्यांचे आभारी आहे.

संचालक मंडळाकरीता व त्यांच्यावतीने..

अध्यक्ष.

परिशिष्ट

कंपनी कायदा २०१३ मधील कलम १९७ (१२) अन्वये आवश्यक तक्ता.

कंपनी (व्यवस्थापकीय कर्मचारी वर्गाची नियुक्ती आणि मानधन) नियम २०१४ मधील नियम ५ नुसार सन २०२०-२०२१ या आर्थिक वर्षामध्ये रुपये १.०२ कोटी पेक्षा अधिक मानधन घेणारे कर्मचाऱ्यांची यादी.

निरंक

-----*-----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे - ४११०१६

३१ मार्च २०२१ ला असल्याप्रमाणे ताळेबंद

आणि

३१ मार्च २०२१ ला संपलेल्या वर्षाचा नफा तोटा लेखा

सोबत

वित्तीय टिपा ३१ मार्च २०२१ ला असलेल्या लेख्यांना जोडलेल्या व त्याचा भाग असलेल्या

आणि

लेखापरिक्षकांचा अहवाल

एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस

सनदी लेखापाल

कार्यालय नं. ६७/२, ४, उबेरॉय हाऊस,
नळस्टॉप, कर्वे रोड, पुणे - ४११ ००४.
दूरध्वनी नं. ०२०-२५४३३५४०/२५४२१६५७
ई-मेल -mgodbole1961@gmsil.com

लेखापरिक्षकाचा स्वत:चा अहवाल.

प्रति,

सभासद, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित

वित्तीय तक्त्यांवरील अहवाल:

आम्ही महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, ("कंपनी") यांचे ३१ मार्च २०२१ रोजीचे ताळेबंद आणि ३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा पत्रकाची तक्ते आणि सारांशातील लेख्यांची महत्वपुर्ण धोरणे व स्पष्ट करणारी इतर माहिती वित्तीय तक्त्यासह यांचे लेखा परिक्षण केलेले आहे.

आर्थिक तक्त्यांबाबतची व्यवस्थापनाची जबाबदारी :
कंपनी कायदा, २०१३ ("द ॲक्ट") चे कलम १३४ (५) मध्ये नमूद केलेप्रमाणे सदर वित्तीय तक्ते हे आर्थिक आढावा, आर्थिक परिस्थीती बाबत सत्यता आणि योग्यता दर्शविणारी तक्ते आणि भारतामध्ये सर्वसाधारण स्विकारलेली लेख्यांची तत्वे यासह कायदा मधील कलम १३३ मधील कंपनीज (अकौंटस्) नियम, २०१४ मधील नियम ७ च्या नूसार कंपनीचा रोखीचा प्रवाह तक्ता तयार करण्याची जबाबदारी ही कंपनीच्या व्यवस्थापनाची आणि संचालक मंडळाची आहे. याशिवाय या जबाबदारीमध्ये कायद्यातील तरतुदीस अनुसरुन कंपनीची मालमत्ता सुरक्षीत असणे करीता आवश्यक तेवढा लेख्यांचा तपशील ठेवणे आणि इतर अनियमितता आणि अफरातफर नजरेस येईल आणि त्याला आळा बसेल अशी लेख्यांची यथायोग्य धोरणे अवलंबीणे जेणे करुन परिणामी निर्णय आणि प्रमाणितता हि योग्य, भक्कम आणि चाकोरीत असतील. तसेच लेख्यांची माहिती हि अचूक आणि परिपूर्ण खात्रीशीर परिणामकारक असणे करीता अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणाची अंमलबजावणी आणि पुर्तता करणेची जेणे करुन संबंधीत आर्थिक तक्ते तयार करुन सादर केलेली हि अफरातफर किंवा चुकीमुळे अयोग्य दाखविली जात नाहीत ना तसेच खरे आणि योग्य दाखविले जातात याचाही समावेश होतो.

लेखापरिक्षकांची जबाबदारी :
ज्या आर्थिक तक्त्यांचे आधारावर आमचे लेखापरिक्षण आहे त्यावर आमचे मत दर्शविणे हि आमची जबाबदारी आहे.

भारताची कायद्यातील तरतूदी आणि त्यामधील नियमानुसार लेखापरिक्षण अहवालात समाविष्ट करावयाचे आवश्यक असणाऱ्या बाबी, लेख्यांची आणि लेखापरिक्षणाची प्रमाणिकरण, कायद्यातील तरतुदी इत्यादि या विचारांत घेतलेल्या आहेत. आम्ही नितीशास्त्राची पूर्तता करुन आर्थिक तक्ते हे अवाजवी चुकीचे दर्शवित नाहीत याची पुरेशी खात्री लेखापरिक्षणातून मिळणेकरीता, त्यानुसार नियोजन करुन लेखापरिक्षण करुन लेखापरिक्षण करावे अशी अपेक्षा या प्रमाणीकरणाची असुन त्यानुसार आम्ही कायद्यातील कलम १४३ (१०) मध्ये नमुद केलेल्या लेखापरिक्षणाची प्रमाणिकरण यास अनुसरुन लेखापरिक्षण केले आहे.

आर्थिक तक्त्यातील रक्कम आणि प्रगटीकरण बाबतचे पुरावे मिळविता येतील अशी पध्दत लेखापरिक्षणात अंतर्भूत करण्यात आली आहे. लेखापरिक्षणाची निवड केलेली पध्दत हि लेखापरिक्षकांचे निर्णय तसेच फसवणूक किंवा चूक यामुळे आर्थिक तक्ते चुकीचे विधान दर्शवित नाहीत ना या बाबतची वस्तुस्थिती पडताळणीतले धोरणे विचारात घेऊन त्यावर आधारलेली आहे.

वित्तीय तक्ते तयार करतांना आणि त्याची सत्यता दर्शवितांना यासंबंधी कंपनीचे असलेले अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण पध्दत व पडताळणीतील धोके विचारात घेऊन त्यानुसार लेखापरिक्षणाची पध्दत व आखणी केली असून जेणे करुन

त्या परिस्थितीत ती योग्यच आहे. कंपनीच्या संचालकांनी वापरलेली लेख्यांची धोरणे ही उचित असलेबाबतचे मुल्यमापन आणि तयार केलेले लेखेबाबतची योग्यता तसेच एकंदरीत वित्तीय तक्त्यांचे सादरीकरण बाबतचे मुल्यमापण याचा लेखापरिक्षणात समावेश केलेला आहे.

लेखापरिक्षणात आम्हास मिळालेले वित्तीय तक्त्यांवर आमचे मत दर्शविणेस पुरेसे आणि उचित आहेत यावर आमचा विश्वास आहे.

उचित मत बाबतचे आधार :

१. रोखीचा प्रवाह तक्ता कंपनीने तयार केला आहे. तथापि लेख्यांचे प्रमाणीकरण ३ मधील आवश्यकतेनूसार काही बाबींची कमतरता असल्याने भरवसा ठेवता येणार नाही.

२. महामंडळाने लेख्यांची नोंदबुक हस्तलिखीत ठेवलेली आहेत. त्यामुळे संगणकीय लेखे उपलब्ध झाली नाहीत म्हणून काही प्रमाणात कपात पध्दत, आवश्यक लेख्यांची समायोजने निश्चिती, विशीष्ट मुलभूत बाबींचे ताळमेळाचे संकलन, काही खर्च व उत्पन्नाचे लेखे या बाबींवर अंतर्गत नियंत्रणाचा प्रभाव निश्चित सांगता येत नाही.

३. अनुसूची क्र. ३ क मध्ये दर्शविलेली माल खरेदी करीता किरकोळ धनको, मत्ता खरेदी करीता किरकोळ धनको, इतर अनामत आणि इतर किरकोळ धनको अनुक्रमे रु. ४५,३०,७९०/-, रु. १,०२,०३,३१०/-, रू. १७,७५,७२,०६०/- आणि रु. ३,७३,७३,६६१/- याबाबत रुजूवात केलेली नाही.

४. तरीही कंपनीने दिर्घ मुदतीचे दायित्व मध्ये दाखविलेली आहेत. त्यामुळे या बाबींचा वित्तीय तक्त्यांवरील परिणाम निश्चित करता येऊ शकत नाही.

५. अनुसूची क्र. ४ ड मध्ये कृषी आयकर रक्कम रु. ३,२८,१६,४९८/- ची तरतूद दिसत असून ती सन १९८३-१९८४ पेक्षाही जास्त वर्षापासून पुस्तकात दिसत आहे. परंतू सदर रक्कम ही शासनास दिली नाही आणि त्याबाबत रुजूवात करून दायित्वाची खात्रीपण केली नाही. जर त्यावर काही व्याज किंवा दंड असल्यास त्या विचारात न घेता सदर दायित्व पूर्वीप्रमाणेच पुढे चालू ठेवली आहे.

६. रक्कम अनुसूची क्र. ४ ड मधील सेवाउपदानाची तरतूद रु. १,१९,८०,२३९/-, ही व्यवस्थापनाने योग्य आधारावर अंदाजित केलेली आहे. तथापि सदर तरतूद ही विमागणक शास्त्रावर आधारित नाही म्हणून लेख्यांचे प्रमाणीकरण १५- कर्मचारी कल्याण नूसार केलेली नाही. सदर रक्कम ही अहवाल दिनांकापासून १२ महिन्यात अदा होईल असे अपेक्षित नाही तरीसुध्दा त्याचे चालू दायित्व मध्ये वर्गीकरण केले आहे.

७. खालील मुद्दे पाहता लेख्यामधील स्थिर मत्तांचे मुल्यांकन हे लेख्यांचे प्रमाणीकरण १० नूसार केलेले नाही.

अ) अपूरे ठेवलेल्या नोंदी आणि प्रत्यक्ष तपासणी :

१. कंपनीने जमीनीसह स्थिर मत्ता बाबतच्या नोंदी हया त्याबाबतची संख्यात्मक तपशिलासह सविस्तर तपशील आणि सध्याची जागा तसेच चालू स्थिती बाबतचा तपशिल पुरेसा ठेवलेला नसून पुर्ण तपशिल दर्शवित नाहीत.

याबाबत व्यवस्थापनाने आम्हास सांगितले की, स्थिर मत्ता रजिस्टर तयार केलेले आहे. परंतू ते बरेच कालावधी पासून आद्ययावत केलेले नाही.

२. मागील दहा वर्षांपेक्षा जास्त कालावधीत महामंडळाचे ताब्यात असलेल्या जमीनीची प्रत्यक्ष तपासणी केलेली नाही. त्यामुळे स्थिर मत्तांची पडताळणी करण्याचा कालावधी बाबतची जबाबतदारी अपूरी आहे. सध्या जमीनीची पडताळणी करण्याचे काम व्यवस्थापनाने चालू केलेले आहे. परंतु जमीनीचे क्षेत्र बरेच मोठे आणि विखुरलेले असल्याने पडताळणी काम पूर्ण झालेले नाही.

ब) वादग्रस्त मत्ता :

१. व्यवस्थापनाने दिलेल्या खुलाशानुसार अनुसुची क्र. ५ टिप ब मध्ये नमुद केलेल्या मत्तांचे मुल्यांकन हे सन १९६३-६५ मध्ये शासनाने केले होते. परंतु तेव्हापासून ते वादग्रस्त आहेत.

२. कंपनीने अनुसुची क्र. ५ टिप ब मध्ये नमुद केलप्रमाणे विशिष्ट मत्तांचा भांडवलात समाविष्ट न करता त्यावर घसारा रू. ५४,९०६/- ची तरतुद केली आहे, व्यवस्थापनाने दिलेल्या खुलाशानुसार महाराष्ट्र शासनाने सदर मत्तांचे मुल्यांकन रक्कम रु. ३५,२६,२१७/- केलेले असून सन १९६३-६५ पासून वादग्रस्त

आहेत आणि ज्या साखर कारखान्यांकडून मत्ता संपादित केल्या होत्या ते महाराष्ट्र शासनाने केलेले मत्तांचे मुल्यांकन यास सहमत झाले नाहीत त्यामुळे त्यांनी विक्रीचा अंतिम व्यवहार पुर्ण केला नाही. तसेच या मत्तांचे हक्काबाबतची पडताळणी प्रलंबित आहे.

३. आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणास अनुसरून कंपनीने रक्कम रु. ३५,२६,२१७/- कोटी पैकी रु. ३१,९९,५३७/- अग्रिम दिला आहे. शिल्लक रक्कम ही कंपनीकडून दिलेली नाही आणि कंपनी देणे किंवा दायित्व म्हणून अभिस्विकृत केलेले नाही.

४. त्याचप्रमाणे बेलापूर फार्म बाबत - कंपनीने बेलापूर शुगर आणि अलाईड इंडस्ट्रिज लि. यांची मत्ता संपादित केली असून सदर मत्तांचे किंमतीबाबत वाद आहेत. बेलापूर शुगर आणि अलाईड इंडस्ट्रिज लि. नी सदर मत्तां ची किंमत रु. २७,७२,७३४.५०/- (की जी एमएसएफसीएल ने अदा करावयाची) केली आहे. तसेच एमएसएफ -सीएल नी या मत्तांची किंमत रु. १३,७७,५२०.३३/- केली असून हि बाब वादात आहे. एमएसएफसीएल ने रक्कम रु. १३,७७,५२०.३३/- या मत्ता पोटी अग्रिम दिलेला दर्शविला आहे. (अनुसूची क्र. ६ चालू भांडवली कामे रु. ५३,४०,८५४/-) आणि रु. १३,९५,२१३.६७/- हि अल्प मुदतीची कर्ज व आगाऊ रक्कमा {अनुसूची क्र. १२ (ब) उचित न समजलेले रु. २,०३,५६,५५४/-} मध्ये दर्शविली आहे. सदर मत्ता वापरात असून त्याचे फायदे घेत आहेत, तरी त्या ताळेबंद यात मत्ता म्हणून दर्शविलेल्या नाहीत.

क) प्रलंबीत वादग्रस्त बाबींबाबत अनिश्चितता

१. तसेच आम्ही आपल्या निदर्शनास आणू इच्छितो की सेवा उपदानासंदर्भात कामगार संघटनेने दाखल केलेल्या वादग्रस्त प्रकरणात महामंडळाने रु. २,२६,९८,५००/- कोर्टात जमा केलेले आहे. कंपनीने सदर रक्कम अनुसूची क्र. १२ मुद्दा क्र. ३ टिप क्र. **'इ'** - अल्प मुदतीची कर्ज आणि आगाऊ रकमा (सुरक्षा ठेव म्हणून) दर्शविलेले आहे.

२. कंपनीवर असलेल्या प्रलंबित सर्व न्यायालयीन प्रकरणांबाबत न्यायालयीन अंतिम निर्णय झालेले नसल्याने आम्ही या न्यायालयीन प्रकरणाचा एकंदरीत कंपनीचे वित्तीय तक्त्यांवर होणाऱ्या परिणामा बाबत अभिप्राय देऊ शकत नाही.

ड) शासनाने संपादित केलेली जमीन

१. शासनाच्या अधिकारात महामार्गाकरीता जमीनी संपादित केल्या आहेत असे अनुसूची क्र. ३ मुद्दा क्र. (ब) मध्ये नमूद केले आहे. संपादित जमीनीचे मुल्य आणि त्याचा तपशिल (दिनांक, निवाडा, रक्कम, घट) बाबतचे नोंदी पुरेशा नाहीत. ज्या जमीनीचे कायदेशीर हक्क महामंडळाचे आहेत आणि त्याबाबत अंतिम निवाडा आद्याप झालेला नसल्याने शिल्लक रक्कम रु. १४५.८६ लाख ही चालु नसलेले दायित्व मध्ये 'इतर किरकोळ धनको' या लेखाशिर्षकाखली दर्शविलेली आहे. त्याचबरोबर संबंधित मत्ता या कंपनीच्या मत्तांमधून निर्लेखित केलेल्या नाहीत. प्रत्यक्षात जमीनीचे संपादन झालेले आहे. तसेच जमीनी कंपनीचे नियंत्रणात नाहीत. तरी कंपनी सदर जमीनी या स्थिर मत्ता या लेखाशीर्षाखाली अव्याहतपणे दर्शवित आहे, हे आमचे मते चूकीचे आहे.

२. त्यामुळे शासनाने सक्तीने संपादित केलेल्या वरील जमीन बाबतचे लेखांकन करताना नफा/तोटा काढला नाही आणि त्यांचे लेखांकन पण केले नाही**.**

इ) खंडकऱ्यांना जमीन वाटप

१. अनुसूची क्र. ५ टिप (इ) मध्ये दर्शविलेनुसार सुमारे १४२६६ एकर जमीन खंडकऱ्यांना वाटप केले आहे. सध्या आणखी लॉट मध्ये २७१५७ एकर जमीन वाटप केली आहे. तथापि अनुसूची क्र.५ टिप (ह)

नुसार वाटप प्रक्रियेत किती जमीन वाटप होईल हे वाटप प्रक्रिया संपूर्ण झालेनंतरच उपलब्ध होईल. म्हणजेच या वाटप पध्दतीने पुढील वाटपाकरिता आणखीन अजून किती जमीन लागणार आहे आणि कंपनीकडे किती शिल्लक राहिल हे निश्चित करता येत नाही.

८. खंडकऱ्यांना जमीन वाटपाबाबतची संपूर्ण पध्दत किंवा त्याबाबतची कायदेशीर बाबींची पुर्तता आम्ही तपासलेली नाही

९. अनुसूची क्र. ७ मध्ये चालू नसलेली गुंतवणूक यामध्ये बहुतांश यादीत नसलेले इक्विटी भाग आहेत की ज्यांचे बाजारात सक्रिय असलेले अस्तित्व नाही. म्हणून त्यांचे योग्य मुल्य लगेच उपलब्ध होवू शकत नाही. गुंतवणूकीच्या मुल्यात घट होते यास व्यवस्थापन सहमत आहे. तथापि मुल्यामधील घट ही तात्पुरती स्वरूपाची असते म्हणून या गुंतवणूकी मधील घट बाबत तरतूद केली नाही असे मत आहे.

१०. राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र रक्कम रु. ३१४१७ ची प्रमाणपत्रे कंपनीच्या ताब्यात नाहीत. त्यामुळे त्याची वसुलीची मुदत संपण्याची दिनांक, मूल्य आणि या गुंतवणूकीतून मिळणारे उत्पन्न याबाबत आम्हास स्पष्टता मिळालेली नाही.

११. कंपनीने अनुसूची ९ आणि अनुसूची १५ वस्तूसुची मध्ये वृक्ष शेती आणि फलोद्यान म्हणून दर्शविली असून अनेक ठिकाणी आहे. त्यामध्ये रु. ६०,१५,५१०/- रकमेचा उभे पिक म्हणून समाविष्ट आहे. तथापि आमचे मते त्याचे मुल्यांकन करणेकरिता कंपनीने स्विकारलेले लेख्यांचे धोरण आणि पद्धत ही लेख्यांचे प्रमाणीकरण-२ बरोबर जूळत नाही कारण -

१. वृक्षशेती आणि फलोद्यान यांचे सुरवातीचे शिलकीचे मुल्यांकन हे सुरुवातीपासून झालेला एकूण खर्च असून अखेरील शिलकीचे मुल्यांकन काढताना सुरुवातीचे शिलकीमधून चालू वर्षातील वृक्षशेती विक्री किंमत कमी करुन काढलेली आहे. आमचे मते कंपनीने वापरलेले सदर लेख्यांचे धोरण उचित नाही.

१२. ताळेबंदात (अनुसूची १० नूसार) दर्शविलेली व्यापारी येणी/इतर येणी (रु. ४५,८५,४२,२९६/-) यामध्ये येण्याचा मोठा भाग हा तीन वर्षापेक्षा जास्त कालावधीचा असून न्याय प्रविष्ट आहेत. त्याबाबत कंपनीने रुजूवात केलेली नाही. या शिल्लकी येणे रक्कमांची ताळमेळ केलेला नाही. त्याचा ताळमेळ केलेला नसल्याने तसेच विशेषत: त्या येणे रक्कमा दिर्घ कालावधीच्या असल्याने त्याचा परिणाम निश्चित करता येणे शक्य नाही. शिल्लकी येणे रकमांची वसूली करणेसाठी कोणतेही न्यायालयीन कार्यवाही केलेली नाही.

१३. कंपनीला अनेक ऋणकोकडून बँकेत रक्कम जमा झालेली असून ती येणी कोणाकडून मिळाली याची कंपनीस माहिती नाही. म्हणून ती रक्कम नॉन ट्रेसेबल खातेत दर्शवून अनुसूची ३ (क) मुद्या क्र. ३ मध्ये सुरक्षा ठेव म्हणून दर्शविली आहे. ३१ मार्च २०२१ रोजी अखेरची शिल्लक रु.३,७१,९२४/- आहे. तथापि, सदर रक्कम ही चालू येणे ची मिळाली असून ती सुरक्षा ठेव स्वरुपाची जमा नाही. सदर विषय काळजी घेऊन योग्य पध्दतीने हाताळणेची कंपनीने काळजी घेतली पाहिजे.

१४. तसेच अनुसूची १२ मध्ये दर्शविलेली अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम बाबतही कोणत्याही पार्टी/ ऋणकोकडून रुजूवात केलेली नाही.

१५. अनुसूची १२ मध्ये दर्शविलेली अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम मध्ये रक्कम रुपये ३,३८,८२,८५०/- एक वर्षा पेक्षा अधिक व तीन वर्षापेक्षा कमी आणि रु. १,८२,८२,५०२/- तीन वर्षापेक्षा जास्ती कालावधीची येणे आहेत. तरीही व्यवस्थापनाचे मते सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात वसूल होतील म्हणून ते अल्प मुदतीचे आहेत.

१६. तसेच अनुसूची क्र. १०, व्यापारी येणे मध्ये सहा महिन्यापेक्षा जास्त परंतू तीन वर्षा पेक्षा कमी रु. २,४५,७४,८८५/- येणी असून तीन वर्षापेक्षा जास्त असलेली येणी रु. ३९,९१,५५,७५४/- आहेत. तथापि, व्यवस्थापनाचे मते सदर येणे सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात वसूल होतील म्हणून ती अल्पमुदतीची आहेत. मागील आर्थिक वर्षाशी तुलना करता तीन वर्षापेक्षा जास्त असलेली येणे रकमेत वाढ झालेली आहे. रक्कम रु. ३९,९१,५५,७५४/- मध्ये समावेश असलेली रु. १३६.६४ लाख रकमे संदर्भात कंपनीने वसूलीसाठी कोणताही न्यायालयीन कार्यवाही केलेली नाही. याचा विचार करुन आणि मिळालेल्या माहितीच्या आधारावर,

तीन वर्षापेक्षा जास्त असलेली येणे रक्कम चालू नसलेली मत्ता या लेखाशिर्षाखाली वित्तीय तक्त्यात वर्गीकरण करणे आवश्यक आहे.

१७. कंपनीने दोन्ही (अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम आणि व्यापारी येणे) बाबतचे वसूली साठी अमलात आणलेल्या पध्दतीबाबत आम्हाला माहित नाही. म्हणून ते प्रतिभूत आहेत यावर आम्ही अभिप्राय देऊ शकत नाही. कंपनीने स्वत:च अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम रु. ५,९६,३८३/- आणि व्यापारी येणी रु. १०,१३,५६,९७७/- शंकास्पद असलेचे वर्गीकरण केले आहे.

१८. आम्हास असे सांगण्यात आले कि किरकोळ ऋणको मधील बेलापूर शुगर ॲन्ड अलाईड इंडस्ट्रिज यांचेकडून सहा महिने पेक्षा जास्त कालावधीचे येणे रक्कम रु. २९,१९,५६,३०४/- ही अनुसूची क्र. १० मध्ये समाविष्ट असून सदर रक्कम ही, ऊसाची येणे उशीराने मिळालेल्या रकमेवरील व्याजाची आहे. सदर रकमा न्यायप्रविष्ट असल्याने रक्कम वसूल होऊ शकेल. म्हणून व्यवस्थापनाचे मते, संचित व्याज येणे रक्कम ताळेबंदामध्ये मत्ता म्हणून दर्शविली आहे. त्याचबरोबर न्यायप्रविष्ट रक्कमा वसुल झाल्याशिवाय पुढील व्याजाची खात्री नसल्याने व्याज उत्पन्न दाखविणे योग्य नसलेबाबत, व्यवस्थापनाचा दृष्टीकोन आहे.

१९. अनुसूची ५ मध्ये दर्शविलेली दृश्य मत्तावरील घसारा रक्कम ही एस एल एम (सरळ) पध्दतीने काढलेली आहे. तथापि सदर घसारा रक्कम ही कंपनी कायदा २०१३ अनुसूची २ मधील भाग क मधील घसाराचे दरा नूसार नाही. यामधील अनेक मत्तांचे वापरण्याजोगे आयुष्य हे आयुष्यमाना पेक्षाही जास्तीचे आहेत. आमचे मते जर कंपनीला जे विशिष्ट नमुद केलेल्या वापरण्याजोगे आयुष्यमान बाबतची वेगळी पध्दत वापरावी असे वाटत असेल तर तज्ञ सल्लागार यांचे आधारावर याबाबत समर्थन देणेची आवश्यकता आहे. तथापि त्याप्रमाणे केलेली नाही.

२०. आयकर कायदा १९६१ आणि कंपनी कायदा २०१३ यामध्ये घसारा बाबत काळाचा (टायमिंग) फरक असल्याने लेख्यांचे प्रमाणिकरण - २२ नूसार उत्पन्ना वरील करांचे लेखांकन करताना मत्ता किंवा दायित्व म्हणून स्थगित कर असायला पाहिजे. तथापि कंपनीने स्थगित कराची कोणतीही तरतूद केलेली नाही हे लेख्यांचे धोरण उचित नाही.

२१. मान्य सांविधिक देणी लेख्यात घेतली नाहीत.

अ) कंपनीने नियमानूसार आयकर, जीएसटी, व्यवसाय कर आणि इतर सर्व कराबाबतची दायित्वे कंपनीने परिगणना करुन अदा केली आहेत.

ब) संयुक्त शेती धारकाकडून रक्कम अदा करताना कसूर किंवा विलंब केल्यास कंपनीने करारानूसार व्याज आणि दंड रु. ५७,५४,५३२/- (अनुसूची क्र. १५ मुद्दा क्र. २ - इतर व्याज) आकारणी केली आहे. तथापि, जीएसटी परिगणना करताना ती संयुक्त शेती धारकाकडून जमा झाली असल्याने कृषी उत्पन्न म्हणून ग्राह्य धरली आहे. आमचे मते जरी संयुक्त शेती धारक मुख्यत्वे शेतीसाठी कार्यरत असले तरी वसूल केलेले दंडणीय व्याज हे शेती संबंधित होऊ शकत नाही. म्हणून कंपनीचे म्हणणे चूकीचे आहे आणि कंपनी जीएसटी दायित्व बाबत कसूरदार आहे.

क) आम्ही संविधानिक दायित्वे म्हणजेच मत्ता कर, दूरध्वनी बिले, इलेक्ट्रीकल बिले नियमित अदा केली असून कसूरदार नाहीत या व्यवस्थापनाचे म्हणणे यावर आम्ही विश्वास ठेवतो.

२२. लेख्यांचे प्रमाणीकरण २९ नूसार तरतूदी आकस्मित दायित्व आणि आकस्मित मत्ता

अ) सेल्स टॅक्स/व्हॅट बाबत देणे रक्कम रु. १,८६,०७४/- ची तरतूद अनुसूची ४ क - इतर चालू दायित्वे मध्ये केली आहे. तथापि व्हॅट बाबत पडताळणी आदेश आणि इतर कागदपत्रे उपलब्ध नसल्याने त्याबाबतची पुरेशी तरतूदी संबंधी आमचे अभिप्राय देवू शकत नाही.

ब) कंपनी विरुध्द प्रलंबित अनेक न्यायालयीन दावेबाबत आणि कंपनीने सुध्दा इतर पार्टी विरुध्द दाखल केलेले न्यायालयीन दावे बाबत योग्य कायदेशीर मत मिळाले नसल्यामुळे आम्ही त्याचा परिणाम समाधानपूर्वक निश्चित करु शकलो नाही.

२३. कलम १८९ नूसार आवश्यक असलेले संचालकांचे हित संबंधी असलेले कंत्राट किंवा करार बाबतचे रजिस्टर कंपनीने ठेवलेले नाही. तथापि याबाबतीत कंपनीच्या कोणत्याही करार आणि कंत्राट यामध्ये कंपनीच्या संचालकांचे हित संबंध नाहीत असे स्पष्टीकरण व्यवस्थापनाकडून आम्हास मिळाले आहे.

उचित मत :

वर उल्लेख केलेल्या उचित मत बाबतचे आधार व्यतिरीक्त आमचे मते आणि आमचे माहितीनूसार आणि आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणास अनूसरुन दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजीची दर्शविलेली वित्तीय तक्ते हे कायद्यानूसार आवश्यक असलेल्या पध्दतीने माहिती दर्शवितात आणि सर्व साधारणपणे भारतातील कंपनी राज्य कारभाराची स्विकृत असलेल्या लेख्यांचे तत्वे विचारात घेता आवश्यक असलेली सत्यता आणि योग्यता दर्शवितात.

महत्वाच्या बाबी बाबत :

१. खंडकऱ्यांना अदा करावयाचे भाडेपट्टा बाबत लेखांकन केले नसले बाबत -

आम्हास असे सांगण्यात आले की, १९८२ पर्यंत खंडकऱ्यांना भाडे पट्टा देण्यात आला होता. त्यानंतरही जमीनी महामंडळाच्या ताब्यात आणि वापरात असूनही त्यांचे भाडे पट्टा रक्कम अदा केली नाही, तसेच त्याची तरतूदही केलेली नाही.
तथापि आम्हांला असे सांगण्यात आले की, १९८२ पर्यंत आणि त्यापूर्वी या जमीनींची महामंडळाच्या मालकीच्या नव्हत्या, म्हणून भाडे देत होतो. त्यानंतर जमीनी महामंडळाच्या मालकीच्या झाल्या तेव्हापासून भाडे अदा करणे बंद केले आहे.

२. आकस्मिक दायित्वे -

अनुसूची क्र. २० वित्तीय टिपा - मुद्दा क्र. ५ क मध्ये आकस्मित दायित्व बाबतचे स्वरुप व रक्कम बाबत व्यवस्थापनाने प्रकटीकरण केले असून प्रकटीकरणाची सत्यता आणि प्रकटीकरण पुरेसे आहे. यावर आम्ही विसंबून आहोत.

३. प्रलंबित दाव्याचा परिणाम

कंपनीने प्रलंबित असलेल्या दाव्याचा वित्तीय तक्त्यामधील आर्थिक स्थिती वर होणाऱ्या परिणामाचे प्रकटीकरण समर्पक केलेले नाही. आमचे मते कंपनी विरूध्द प्रलंबित असलेल्या अनेक दाव्याची यादी असून त्याबाबतचे कायदेशीर मत द्यावयास पाहिजे होते.

४. संचित तोटा

कंपनीचा संचित तोटा दि. ३१ मार्च २०२१ च्या वर्ष अखेरीस रक्कम रु. ४४,३६,६७,८९९/- असून ती निव्वळ मुल्यापेक्षा जास्तीची आहे. तथापि शासकीय कंपनी असल्याने तोटा हा शासनाच्या निधी आणि कर्जात समायोजित होणारा आहे. त्यामुळे संस्था चालू राहील हया समज बाबत शंका नाही. या बाबीचा वित्तीय तक्त्यावर होणारा परिणाम निश्चित करता येत नाही.

५. महामंडळ नियमन:- चांगले नियमन नसलेबाबतचे खालील उदाहरणार्थ

अ) फार पूर्वीची शुल्लक देय/येणी रक्कमांचे समायोजन आणि दुरूस्ती न करता पुढे चालू ठेवणे.
ब) लेख्यांचे धोरण प्रभावी नसणे, विशेषत: जमीन संबंधी.
क) खाते मध्ये घेतलेले काही खर्चाचे आणि ताळेबंदातील बाकीच्या लेख्यांचे प्रमाणीकरण अनुसरुन नाहीत.
ड) या आधी उल्लेख केलेनूसार विशिष्ट सांविधानिक देणी अदा केलेली नाहीत.

६. शासकीय देणी

अ) सन १९७२-१९७३ ते १९८३-१९८४ शी संबंधित असलेला वादग्रस्त कृषी आयकर रु. ३,२८,१६,४९८/- जो या तारखे पर्यंत अदा केला नाही किंवा समझोता केला नाही.
ब) त्याच प्रमाणे व्हॅट दायित्व रु. १,८६,०७४/- तीन वर्षापेक्षा जास्त कालावधीचे देणे प्रलंबित आहे.

७. हस्तलिखित लेखांकन -

कंपनीने लेख्यांची पुस्तके ही हस्तलिखित नमून्यात ठेवलेली आहेत. ती मळा आणि एकत्रिकरण पर्यंत ताळमेळ घेणेची आवश्यकता आहे. आणि नंतर कंपनी कायदानूसार तयार करतात. त्यामुळे कारण नसताना अवघड लेखांकन होऊन त्यामुळे काही गोष्टी वगळणे किंवा समावेश होणे संबंधी त्रुटी होण्याची शक्यता असते.

एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस, करिता.
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी नं. : १०३२३६ डब्ल्यु

सील सही
चिन्मय डी. करांडे
भागीदार
सभासद नोंदणी नं. (१५७७००)

ठिकाण : पुणे
दिनांक : २७-सप्टेंबर, २०२३
युडीआयएन ऑफ आयसीएआय -२३१५७७०० बीजीयुएआय झेड९५८६

इतर कायदेशीर बाबी आणि नियमानुसार आवश्यकतेवरील अहवाल

१. कंपनीचा (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश २०१६ आदेशानुसार तसेच भारताचे केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या या कायद्याची कलम १४३ चे उपकलम (११) यास अनुसरुनआम्ही आमची अनुसूची अ दिलेली आहे आणि या कायद्याच्या मुद्दा क्र. ३ व ४ मध्ये नमुद केलेल्या बाबींवर मत दिले आहे.

२. कायद्याचे कलम १४३(३) प्रमाणे आवश्यक अहवाल आम्ही देत आहोत.

अ) आमचे लेखापरिक्षणास आवश्यक असलेली आमचे माहितीप्रमाणे आणि विश्वासाप्रमाणे सर्व माहिती व स्पष्टीकरणे आम्ही पाहिली आहेत. तथापि अपूरे रेकॉर्ड ठेवलेले असल्याने आवश्यक असलेली काही माहिती कंपनी उपलब्ध करु शकली नाही.

ब) महत्वाच्या बाबी बाबत मधील मुद्दा क्र. ७ शिवाय आमचे मते कायद्यानुसार आवश्यक असलेली योग्य ती लेखा पुस्तके ठेवलेली आहेत. असे आम्हाला लेखा पुस्तकांची तपासणी करतांना दिसून आले आहे.

क) कंपनीचे व्यवहार अनेक ठिकाणी आहेत. तथापि शाखेकरीता स्वतंत्र लेखा परिक्षकाची नेमणूक केलेली नाही. सर्व शाखांचे हस्तलिखित रेकॉर्ड आणि वित्तीय तक्त्यांचे संकलन लेखा परिक्षकास सादर केले.

ड) कंपनीने कायद्यानुसार आवश्यक असणारी योग्य लेख्याची पुस्तके ठेवलेली आहेत. तथापि त्यामध्ये काही त्रुटी असून अनेक लेख्यांचे प्रमाणीकरण नियमांची पुर्तता त्यात होत नाही. तसेच काही धोरणे उदा. घसारा बाबतची परिगणना ही नवीन कंपनी कायदा, २०१३ ला अनुसरून न करता कंपनी जूने लेख्यांची धोरणे चालू ठेवत आहे.

ई) आमचे मते दर्शविलेली वित्तीय तक्ते हे कंपनीज (लेखा) नियम, २०१४ चे नियम ७ प्रमाणे या कायद्याचे कलम १३३ मधील लेख्यांचे प्रमाणीकरण मध्ये नमुद केले प्रमाणे पुर्तता करीत नाहीत.

फ) आमचे मते वरील मुद्यांमध्ये, उचित मतबाबतचा आधार आणि महत्वाचे बाबी बाबत मध्ये विशद केलेल्या बाबींचा कंपनीच्या कामकाजावर प्रतिकूल परिणाम होऊ शकतो.

ग) कंपनीचे संचालकांची नियुक्ती महाराष्ट्र शासनाकडून केली जाते. कलम १६४(१) आणि १६४(२) मधील अटीचा भंग नियुक्त केलेल्या व्यक्तिकडून होत नाही म्हणून नियुक्त केलेले संचालक हे अनर्हता होत नाहीत. या व्यवस्थापनाने दिलेल्या स्पष्टीकरणावर आम्ही विश्वास ठेवला आहे.

ह) लेखे ठेवणेबाबत आणि त्यासंबंधी असलेला बाबी बाबत सर्व अर्हता, मर्यादा आणि प्रतिकूल शेरा हा उचित आधार आणि महत्वाच्या बाबी मधील मुद्यांमधून समोर ठेवला आहे.

ज) योग्य नोंदी नसल्याने, कंपनीच्या अनेक मळयावरील नोंदलेल्या प्रत्येक व्यवहाराबाबतची पुरेशी खात्री करून घेता येत नव्हती. व्यवस्थापनाचे मते वित्तीय व्यवहार एकाच मध्यवर्ती ठिकाणापासून नियंत्रित केले जात असून अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण पुरेसे आहे. व्यवस्थापनाने दिलेल्या स्पष्टीकरणा नूसार कंपनीने पुरेसे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण ठेवले आहे यावर आम्ही विश्वास ठेवला आहे.

३. आम्ही कंपनी कायदा १४३ (५) अन्वये आवश्यक अहवाल

अ) येणी/कर्जे/व्याज ई. निर्लेखित केली/माफ केली बाबत अभिप्राय.

१. सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षाचे लेखे कालावधी मध्ये कंपनीने येणी/कर्जे/व्याज इ. निर्लेखित केली नाहीत/माफ केली नाहीत.

२. यापूर्वी कंपनीने सन १९६३ पासून पगार, व्यवस्थापन आणि दैनंदिन खर्च भागविणे करीता महाराष्ट्र शासनाकडून कर्जे घेतली आहेत. अनुसूची क्र. ४ अ अन्वये दि. ३१ मार्च, २०२१ रोजी एकूण कर्जे रु. ७९,०९,११,२२५/- अदत्त बाकी आहे.

३. प्रथम मुद्दल अदा करुन नंतर त्यावरील व्याज अदा करणेचे धोरण कंपनीने अवलंबिले आहे.

ब) तिसऱ्या पार्टिकडे असलेला वस्तू सूचीचा साठा आणि शासन किंवा इतर प्राधिकारात बक्षिस म्हणून मिळालेल्या मत्तांबाबतचे नोंदी बाबत अभिप्राय-

१. चालू वर्षात कंपनीने तिसऱ्या पार्टिकडे कोणताही वस्तू सूचीचा साठा ठेवलेला नाही तसेच शासनाकडून आणि इतर प्राधिकारात कोणतीही मत्ता बक्षिस म्हणून कंपनीस मिळालेली नाही.

क) वयानूसार प्रलंबित कायदेशीर/लवाद प्रकरणे तसेच प्रकरणांचे प्रलंबित कारणांसह आणि सर्व कायदेशीर प्रकरणांवरील खर्चावर प्रत्यक्ष/परिणामकारक देखरेखीची कार्यपध्दत बाबत अहवाल.

ड)

	वर्ष	**सुप्रीम न्यायालय**	**उच्च न्यायालय**	**जिल्हा न्यायालय**	**सिव्हील न्यायालय**	**रेव्हेन्यू न्यायालय**	**क्रिमिनल न्यायालय**	**कामगार/ इंडस्ट्रियल न्यायालय**	**एकूण**
१	२०११	०	०	०	१	०	०	०	०१
२	२०१२	०	०१	०१	०७	०१	०	०	१०
३	२०१३	०	०१	०१	१२	०१	०	०	१४
४	२०१४	०२	०४	०१	१३	०१	०	०	२०
५	२०१५	०	११	०३	०९	०१	०१	०१	२६
६	२०१६	०	०३	०३	१२	०	०	०८	२६
७	२०१७	०	०४	०४	१२	०७	०	०	२७
८	२०१८	०	०३	०८	११	०२	०३	०७	३४
९	२०१९	०	०४	१०	२०	०४	०४	११	५३
१०	२०२०	०	०७	०१	१८	०६	०५	१२	४९
११	२०२१	०	०५	०६	१९	०६	१०	०३	४९
एकूण									३०९

टिप-

१. सन्माननीय उच्च न्यायालयाने काही विनंती अर्ज किंवा पुनर्विलोकन करीता सन्माननीय जिल्हा न्यायालयास परत पाठविली. या प्रकरणात विलंब हा न्यायालयीन प्रक्रीयेमुळे होतो आहे.

२. सन २०११ चे पुर्वीची १२ प्रकरणे हि बहुतांश नोटीस बजावणे, अपिलास आणि सिव्हील सुट्स हस्तांतरण या न्यायालयीन प्रक्रीयेमुळे विलंब होत आहे.

ई) जर कंपनी डिसइन्व्हेस्टमेंट करीता निवड झाली.

१. कंपनी डिसइन्व्हेस्टमेंट करीता निवड झाली नाही.

४. आवश्यकतेनूसार विशिष्ट उपविभाग-दिशा -

अ) कॅश, क्रेडिट मर्यादेनूसार अन्नधान्य साठा साठा जुळला नाही, म्हणून दंड आकारणी प्रकरणे -

१. कंपनीने कोणत्याही प्रकारचे कॅश क्रेडीट मर्यादा घेतलेली नाही.

ब) खराब झालेल्या मालाचे किंमतीकरण आणि साठ्याचे प्राकृतिक निर्धारित करणे ची पध्दत-

१. कंपनीची साठ्याचे प्राकृतिक निर्धारित करणेची आणि खराब झालेल्या मालाचे किंमतीकरण बाबत कोणतीही पध्दत नाही.

२. पिकांचे मशागतीबाबतची सर्व कामे, साठा (पिक) बाबतचे प्राकृतिक निर्धारित करणे, जर काही खराब झाले तर त्याचे मूल्य निश्चित करणे इ. सर्व बाबी कंपनीने नियुक्त केलेले संयुक्त शेती धारक हाताळतात.

क) गोणपाट गाठण बाबत वसूली/देय रक्कमेचा ताळमेळ पध्दत.

१. या सर्व बाबी कंपनीने नियुक्त केलेले संयुक्त शेती धारक हाताळतात.

ड) एफसीआय/राज्य शासन यांचे कडून दाखविलेचा येणे वसूली बाबत सत्यता तपासण्याची पध्दत

१. एफसीआय/राज्य शासन यांचे कडून वसूली स्वरुपाचे दावा कंपनीचे लेखे-पुस्तकात दाखविलेले नाहीत.

इ) लेखापरिक्षण अहवालात दर्शविलेला नफा/तोटा हा कंपनीचे नफा आणि तोटा तक्त्यानूसार आहे किंवा नाही.

१. कंपनीचे वित्तीय तक्त्यांबाबतचे उचित मत लेखापरिक्षण अहवालात दिलेले आहेत. उचित मत आणि महत्वांचे बाबीचे आधारभूत परिणाम बाबतचे टिपांमधील परिच्छेद विचारात घ्यावेत.

फ) बि-बियाणे साठ्यांचे पॅकिंग/प्रमाणीकरण आणि इतर बाबी -

१. चालू वर्षात अशा स्वरूपाचा कोणताही साठा लेखे पुस्तकात कंपनीने दाखविलेला नाही.

ग) कर्ज/अनुदान वाटप/ कृषी सामान आणि कृषी सामग्री लाभार्थ्यांना देणेबाबत यंत्रणा -

१. अशा स्वरुपाची यंत्रणा कंपनीकडे नाही.

ह) अनेक योजना राबविणे करीता मिळालेली निधि अनुदान -

१. अशा स्वरुपाचा निधि किंवा अनुदान मिळालेली नाही.

एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस, करिता.
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी नं. : १०३२३६ डब्ल्यु

सील सही
चिन्मय डी. करांडे
भागीदार
सभासद नोंदणी नं. (१५७७००)

ठिकाण : पुणे
दिनांक : २७-सप्टेंबर, २०२३
युडीआयएन ऑफ आयसीएआय -२३१५७७०० बीजीयुएआय झेड९५८६

लेखापरिक्षण अहवालास अनुसरून अनुसूची अ

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित यांचे सदर यास दि. ३१ मार्च २०२१ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा लेखापरिक्षक यांचा स्वतंत्र अहवाल बाबत अनुसूची आणि त्याबाबत अहवाल सादर करीतो की,

१. स्थिर मत्ता तसेच जमिनीची नोंद बाबत सध्याची स्थिती त्याची जागा निश्चिती आणि संख्यात्मक तपशिलासह संपूर्ण माहिती दाखविणारी पुरेशी नोंद कंपनीने ठेवलेली नाही. स्थिर मत्तांची नोंद नोंदवहीत ठेवली आहेत. परंतु फार पूर्वीपासून ती अद्ययावत केलेली नाहीत असे व्यवस्थापनाकडून सांगण्यात आले आहे.

अ) व्यवस्थापनाने जवळपास मागील दहा वर्षापेक्षा जास्त वर्षा पासून स्थिर मत्तांची प्रत्यक्ष तपासणी केलेली नाही. त्यामुळे स्थिरमत्तांची प्रत्यक्ष तपासणी किती कालावधीनंतर करणे बाबतची योग्यता पुरेशी नाही. परिणामी जी काही खरीखुरी तफावत असेल त्याचा शोध व्यवस्थापनाने घेतलेला नाही.

ब) कंपनीने संस्था दिर्घकाल चालू राहील या दर्जास परिणाम होईल अशाप्रकारे स्थिर मत्तेतील मोठ्या प्रमाणात मत्तांची विल्हेवाट चालू वर्षात केलेली नाही.

क) स्थावर मत्तांचे मालकी हक्क करार कंपनीच्या ताब्यात असल्याचे आम्ही पडताळणी केले नाही. त्यात काही केसेस अशा आहेत की ज्यात कंपनीच्या ताब्यातील मत्तावरील मालकी हक्काबाबत वाद आहेत आणि तसेच अशा केसेस आहेत की ज्यात कंपनीने मत्ता तिसऱ्या पार्टीकडे हस्तांतर केलेल्या आहेत पण मालकी हक्क अजून कंपनीकडेच आहे.

ड) अ) आम्हाला दिलेल्या माहितीनूसार आणि खुलाशानुसार व्यवस्थापनाने लेख्यांच्या वर्षअखेरीस वृक्षशेती, फलोद्यान आणि इतर लागवडी वगळून वस्तुसूचींची प्रत्यक्ष तपासणी केलेली आहे. आमच्या मते, वृक्षशेती, फलोद्यान आणि इतर लागवडी याची वस्तुसूची ही वस्तूसूचीमधील ठळक भाग असताना त्यांची तपासणी केलेली नाही. आणि प्रत्यक्ष तपासणीची संख्याही योग्य नाही.

ब) कंपनीने वस्तूसुची बाबतचे नोंदी योग्य पध्दतीने ठेवलेल्या नाहीत. अनेक रोपणी केलेल्या वृक्षशेती आणि फलोद्यान यांची प्रत्यक्ष तपासणी चालू ठेवली नाही म्हणून जर काही त्रुटी असतील तर त्या कंपनीने निश्चित केलेली नाही.

२. आम्हाला दिलेल्या माहितीस अनुसरुन कंपनीने कलम १८९ मधील तरतुदीनूसार घेतलेली किंवा दिलेली कर्जे बाबत नोंदवही ठेवलेली नाही. कायद्याच्या कलम १८९ नूसार कंपनीस किंवा कंपनी कडून संस्था किंवा इतर पार्टी यांचेकडून घेतलेली किंवा दिलेली कर्जे ही प्रतिभूत किंवा अप्रतिभूत बाबत तपशील या नोंदवहीत ठेवला जात असतो. त्यामुळे जर काही असे किंवा इतर दिलेली कर्जे असतील तर त्यावर आम्ही अभिप्राय देवू शकत नाही.

३. आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार आणि खुलाशानुसार आमचे मते कंपनीचा आकार आणि वस्तुसूची व मालमत्ता यांची खरेदी तसेच मालाची विक्री इत्यादी व्यवसाय पहाता अंतर्गत नियंत्रण पध्दत आणखीन वाढविण्याची आवश्यकता आहे. तथापि नियंत्रण पध्दतीतील मोठया प्रमाणात कमकुवतपणा सुधारीत करीणेत सातत्याने अपयशी आहेत असे आमचे निदर्शनास आले नाही.

४. कंपनी कायद्याच्या कलम ७३ ते ७६ नूसार कंपनीने बाहेरील लोकांकडून कोणत्याही प्रकारच्या ठेवी स्विकारलेल्या नाहीत.

५. कायद्याच्या कलम १४८ (१) नूसार कंपनीने कोणतीही सर्व्हिस दिली असली तरी त्यास परिव्यय कागदपत्रे ठेवणेबाबत केंद्र शासनाने नमूद केलेले नाही.

६. **सांविधानिक देणी बाबत :-**

अ) सांविधानिक देणी बाबत कंपनीने एकत्रीकरण केलेली यादी खालीलप्रमाणे-

(अनुसूची क्र. ३ अ, ब, क, ड - मुद्दा क्र. ग पहा)

देणीबाबतचे स्वरुप	रक्कम (रु.)	देय रक्कमेचे संबंधित वर्ष	देय तारीख	अदा केलेली दिनांक
ऑक्युपन्सी किंमतीवरील व्याज	२,४८,८५,१४७.३७	१९६३ ते २०२१	दरवर्षी	अदत्त
ऑक्युपन्सी किंमतीची देय मूळ रक्कम	६०,८५,३२२.४७	१९६३ ते २०१४	लगेच	अदत्त
शासकीय कर्जे				
अ) व्याजी	०.००	१९६४ ते २०१३	शासन निर्णयाप्रमाणे	अदत्त
ब) बिन व्याजी	०.००	१९६४ ते २०१३	शासन निर्णयाप्रमाणे	अदत्त
क) उपर्जित व्याज	७९,०९,११,२२४.००	१९६४ ते २०१९	दरवर्षी	अदत्त
कामगार कल्याण निधि मुंबई	६,५५,३०५.७०	१९९५ ते २०२१	दरवर्षी	अदत्त
भाडे-५०% शासन निर्णयाप्रमाणे	१,३७,०२,९२४.३०	१९७० ते २०२१	दरवर्षी	अदत्त
पाटबंधारे विभाग	३६,६४,८२३.२०	२०१६ ते २०२१	लगेच	अदत्त
जमीन भाडे	२,२४,३३,८८८.६१	१९६३ ते १९८२	शासन निर्णयाप्रमाणे	अदत्त
वाद नसलेला कृषी आयकर	३,२८,१६,४९८.००	१९७२ ते १९८४	लगेच	अदत्त

अ) उचित मत बाबत चा मुद्दा क्र. १३ (ब) शिवाय आम्हाला दिलेल्या माहितीनूसार भविष्य निर्वाह निधी, कपात केलेला कर, आयकर, जीएसटी/सेल्स टॅक्स/व्हॅट, जमीन महसूल स्थानिक कर, व्यवसाय कर, अशी इतर अनेक सांविधानिक देय रकमा वेळेवर अदा केलेल्या असून कसूरदार नाहीत.

७. कंपनीने वित्त संस्था, बँका किंवा कर्जरोखे वितरीत करून कोणत्याही प्रकारचा निधी उभारलेला नाही. तथापि सन १९६३ पासून पगार खर्च व्यवस्थापन व दैनंदिन खर्च भागविणेकरीता महाराष्ट्र शासनाकडून कर्जे घेतलेली आहेत. अनुसूची ४अ प्रमाणे दि.३१ मार्च २०२१ रोजी रक्कम रु. ७९,०९,११,२२४/- कर्ज देय आहे. त्याशिवाय कॅनरा बँके कडून मिळणा-या भाडे रक्कमे पैकी ५० टक्के राज्य शासनास शासन निर्णयानुसार द्यावयाची आहे. सदर रक्कम ही अनुसूची ३ क इतर किरकोळ वित्तीय दायित्व यामध्ये समाविष्ट आहे. तथापि त्याबाबत महाराष्ट्र शासनाकडून रुजूवात केलेली नाही आणि म्हणून त्याबाबत खात्री देवू शकत नाही.

८. आम्हाला दिलेल्या माहिती नूसार कंपनीने दि. ३१ मार्च २०२१ रोजी संपणाऱ्या वर्षात भांडवल किंवा कर्जे नव्याने घेतलेली नाहीत.

९. आमचे माहितीनूसार आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानूसार आमचे लेखापरिक्षण कालावधीत कंपनीने किंवा कंपनीमध्ये कंपनीमधील अधिकारी किंवा कर्मचारी यांचेकडून अफरातफरी केलेली अथवा नोंद झालेली नाही.

१०. आम्हाला दिलेल्या माहितीनूसार आणि कंपनीचे नोंद पुस्तकावरील आमचे लेखापरिक्षणाच्या आधारे कायद्याचे अनुसूची ५ मध्ये नमूद केलेली १९७ नूसार कंपनीने दिलेले/तरतूद केलेले व्यवस्थापकीय मानधन यास आवश्यक मान्यता घेतलेली नाही. तथापि आम्हाला असे सांगण्यात आले की राज्य शासनाचे धोरणा नूसार व्यवस्थापकीय संचालक आणि इतर आधारस्तंभ अधिकारी यांना व्यवस्थापकीय मानधन अदा करण्यात येते.

११. आमचे मते आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीस अनुसरून कंपनी ही पत कंपनी नाही. त्यानुसार आदेशातील मुद्दा क्र. ३ (१२) लागू होत नाही.

१२. कायद्याचे कलम १७० नूसार संचालक आणि आधारस्तंभ व्यवस्थापकीय व्यक्ती आणि त्यांचे भागधारण बाबतचे नोंदवही कंपनीने ठेवलेली आहे. तथापि कलम १८९ नूसार आवश्यक असलेली संचालकांचे हित संबंध असलेले कंत्राट/न्यायप्रविष्ट बाबतची नोंदवही ठेवलेली नाही. म्हणजेच कायद्याने आणि लेख्यांचे प्रमाणिकरण एएस १८ प्रमाणे आवश्यक असलेले संबंधित पार्टी व्यवहार बाबतचा तपशिलाची व्यवस्थापन सादरीकरण बाबतची पूर्तता कंपनीने केलेली नाही.

१३. आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरण यास अनुसरून आणि कंपनीच्या नोंदीचे आम्ही केलेल्या तपासणीचे आधारावर चालू वर्षात कंपनीने भागांची अधिमान्य वाटप किंवा खाजगी वर्ग किंवा पुर्ण किंवा अंशत: डिबेंचर मध्ये रूपांतरीत केलेले नाही.

१४. आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरण यास अनुसरून आणि कंपनीच्या नोंदीचे आम्ही केलेल्या तपासणीचे आधारावर संचालक किंवा संबंधित व्यक्ती यांचेशी अरोखीय देणे/घेणे व्यवहार केलेले नाहीत. म्हणून आदेशाचे मुद्या क्र. ३ (१५) लागू होत नाही.

१५. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया १९३४ चे कायद्यान्वये ४५-आय खाली कंपनीची नोंदणी करणेची आवश्यकता नाही.

एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस, करिता.
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी नं. : १०३२३६ डब्ल्यु

सील सही
चिन्मय डी. करांडे
भागीदार
सभासद नोंदणी नं. (१५७७००)

ठिकाण : पुणे
दिनांक : २७-सप्टेंबर, २०२३
युडीआयएन ऑफ आयसीएआय -२३१५७७०० बीजीयुएआय झेड९५८६

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

ठळक बाबी एका दृष्टीक्षेपात

(रुपये लाखात)

	अनुसूची	२०२०-२०२१	२०१९-२०२०
		रुपये	रुपये
व्यवहारातून मिळाले उत्पन्न	14	२६०९.६३	२९३९.२८
इतर उत्पन्न	15	१,०९९.९९	१,०१०.३४
एकुण		३,७०९.६२	३,९४९.६२
व्याज, घसारा, कर पूर्व नफा/(तोटा)		२,९१६.१७	३,१२४.७७
व्याज	18	८.८४	८.८३
घसारा	5A	१९.११	१७.२९
मागील वर्षाचे संबंधित खर्च पूर्व नफा/(तोटा)		२,८८८.२२	३,०९८.६५
मागील वर्षाचे संबंधित खर्च (खर्च) जमा	19	१,०५८.८४	६,३२६.५८
कर पूर्व नफा/(तोटा)		३,९४७.०६	९,४२५.२३
कर		१०२.८५	६३.५२
करा नंतरचा नफा/(तोटा)		३,८४४.२१	९,३६१.७१
संचित नफा/(तोटा)	2	(४,४३६.६८)	(८,२८०.८९)
भरणा केलेले भाग-भांडवल	1	२७५.००	२७५.००
गुंतविलेले भांडवल		३,२२२.१७	(९६.७८)
वस्तु सूचीची उलाढालीशी टक्केवारी		४,२८०.९२	४,३३७.०१

----*----

३१ मार्च २०२१ रोजी सारांशरुपात ताळेबंद

(रुपये लाखात)

	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
	रुपये	रुपये
कंपनीने काय मिळविले		
१. निव्वळ स्थिर मत्ता	५२५.२६	५३६.२३
२.गुंतवणूकी	१५३.९८	१५३.९३
३. निव्वळ चालू मत्ता	३,०६८.१९	(७८६.९४)
५. संचित तोटा	४,४३६.६८	८,२८०.८९
एकुणमत्ता (निव्वळ)	**८,१८४.११**	**८,१८४.११**
कंपनीचे काय देणे		
१. शासकीय कर्जावरील व्याज	७,९०९.११	७,९०९.११
२. भरणा केलेले भाग भांडवल	२७५.००	२७५.००
३. एकुण गुंतविलेला निधी	**८,१८४.११**	**८,१८४.११**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंद

(रुपये)

तपशिल	अनुसूची	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
१	२	३	४
१. सर्वसाधारण शेअर्स व दायित्वे			
(१) भागधारक निधी			
अ) भाग भांडवल	१	२,७५,००,०००.००	२,७५,००,०००.००
ब) राखीव व शिल्लक	२	(४४,३६,६७,८९९)	(८२,८०,८८,८५७)
क) भाग अधिकार पत्रापोटी जमा रक्कम		-	-
(२) देय भागापोटी जमा भाग अर्ज रक्कम		-	-
(३) चालू नसलेली दायित्वे	३		
अ) दिर्घ मुदतीची कर्जे	३ अ	-	-
ब) निलंब कर दायित्वे (निव्वळ)	३ ब	-	-
क) इतर दिर्घ मुदतीचे दायित्वे	३ क	६२,७९,८४,६८७	५५,३५,२५,६०९
ड) दिर्घ मुदतीची तरतूदी	३ ड	-	-
(४) चालू दायित्वे	४		
अ) अल्प मुदतीची कर्जे	४ अ	७९,०९,११,२२४	७९,०९,११,२२४
ब) व्यापारी देणी	४ ब	-	-
क) इतर चालू दायित्वे	४ क	२,८७,२५,०७२	३,३७,१४,०३२
ड) अल्प मुदतीच्या तरतुदी	४ ड	६,९८,१०,९२१	६,९१,४२,९७६
एकुण		१,१०,१२,६४,००५	६४,६७,०४,९८४
२) स्थिर मत्ता			
चालू नसलेली मत्ता			
(१) (अ) स्थिर मत्ता			
१) दृष्य मत्ता	५	४,७१,८५,१६०	४,८२,८२,११८
२) अदृष्य मत्ता		-	-
३) चालू भांडवली कामे	६	५३,४०,८५४	५३,४०,८५४
४) वि कसीत अदृष्य मत्ता		-	-
(ब) चालू नसलेल्या गुंतवणूकी	७	१,५३,९८,४३७	१,५३,९३,४३७
(क) विलंब कर मत्ता (निव्वळ)		-	-
(ड) दिर्घ मुदतीची कर्जे व अग्रिम		-	-
(इ) इतर चालू नसलेली मत्ता	८	-	-
(२) चालू मत्ता			
(अ) चालू गुंतवणूक			
(ब) वस्तू सूची	९	६०,९५,९६२	६७,७७,१९९
(क) व्यापारी येणी	१०	४५,८५,४२,२९६	४४,५५,५४,७६३
(ड) रोख आणि रोखी समान	११	५०,५९,८१,९७४	३,६०,२८,९९९
(इ) अल्प मुदतीची कर्ज व अग्रिम	१२	६,२७,१९,३२२	५,७३,७२,३०६
(फ) इतर चालू मत्ता	१३	-	३,१९,५५,३०८
एकुण		१,१०,१२,६४,००५	६४,६७,०४,९८४

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक २० पाहाव्यात.

एम.एस.गोडबोले आणि असोसिएटस,

सनदी लेखापाल यांचे करिता.

सही/-	सही/-	सही/-	सही/-	सही/-
(सीए चिन्मय डी. करांडे)	(संदिप एस. ओव्हाळ)	(श्रीमती रुपाली डंबे - आवले)	(विश्वजीत माने, भा.प्र.से.)	(अनिल कवडे, भा.प्र.से.)
सभासद क्र. १५७७००	मुख्य कार्यकारी (वित्त)	सचिव/मुख्य कार्यकारी (प्रशासन)	व्यवस्थापकीय संचालक	संचालक

फर्म नोंदणी नं. १०३२३६ डब्ल्यु/

युडीआयएन ऑफ आयसीएआय - २३१५७७००बीजीयुएआय झेड९५८६ दिनांक : २७-सप्टेंबर, २०२३

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे
(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)
३१ मार्च २०२१ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा नफा-तोटा लेखा.

(रुपये)

तपशिल	अनुसूची	२०२०-२०२१	२०१९-२०२०
1	२	३	४
१. व्यवहारातून मिळालेले उत्पन्न	१४	२६,०९,६३,०२६	२९,३९,२७,६७२
२. इतर उत्पन्न	१५	१०,९९,९८,५११	१०,१०,३४,१६३
३. एकुण उत्पन्न (१+२)		३७,०९,६१,५३७	३९,४९,६१,८३५
४. खर्च			
वापरलेल्या सामनांची भिंत		-	-
व्यवहारातील खरेदीसाठा		-	-
विक्रीयोग्य मालाचे साठयातील बदल		-	-
व्यापारी साठा	१६	६,६८,३९१	७,४२,६५६
कर्मचारी कल्याण खर्च	१७	६,१४,२६,०३२	६,१५,७१,३०६
वित्त किंमत			
घसारा आणि विभागणी खर्च	५अ	१९,११,२४१	१७,२९,१९६
इतर खर्च	१८	१,८१,३३,५८२	२,१०,५२,८२६
एकुण खर्च		८,२१,३९,२४६	८,५०,९५,९८४
५. अपवादात्मक आणि उल्लेखनिय बाबी आणि करा पुर्वीचा नफा /(तोटा) (४ -३)		२८,८८,२२,२९१	३०,९८,६५,८५१
६. अपवादात्मक बाबी		-	-
मागील वर्षाचे संबंधित खर्च नांवे / (जमा)	१९	(१०,५८,८४,२९२)	६३,२६,५७,६१८)
७. उल्लेखनीय बाबी आणि करा पुर्वीचा नफा / (तोटा) (५-६)		३९,४७,०६,५८३	९४,२५,२३,४६९
८. उल्लेखनीय बाबी		-	-
९. कर पुर्व नफा / (तोटा) (७-८)		३९,४७,०६,५८३	९४,२५,२३,४६९
१०. कर खर्च			
(१) चालू कर		१,०२,८५,६२५	६३,५२,५७६
(२) विलंब कर		-	-
११. चालू कालावधीतील व्यवहारापासून नफा/ (तोटा) (९-१०)		३८,४४,२०,९५८	९३,६१,७०,८९३
१२. व्यवहारात खंड पडल्याने झालेला नफा / (तोटा)		-	-
१३. व्यवहाराता खंड पडल्याने कर खर्च		-	-
१४. व्यवहारात खंड पडल्याने नफा (तोटा) (करा नंतर) (१२-१३)		-	-
१५. कालावधीतील नफा / (तोटा) (११-१४)		३८,४४,२०,९५८	९३,६१,७०,८९३
१६. सर्वसाधारण भागांची प्रत्येकी मिळकत		१३,९७८.९४	३४,०४२.५८
मूळ		१३,९७८.९४	३४,०४२.५८
जिरवलेले		-	-

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे
एम.एस.गोडबोले आणि असोसिएटस,
सनदी लेखापाल यांचे करिता.

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक २०पाहाव्यात.

सही/-	सही/-	सही/-	सही/-	सही/-
(सीए चिन्मय डी. करांडे)	(संदिप एस. ओव्हाळ)	(श्रीमती रुपाली डंबे - आवले)	(विश्वजीत माने, भा.प्र.से.)	(अनिल कवडे, भा.प्र.से.)
सभासद क्र. १५७७००	मुख्य कार्यकारी (वित्त)	सचिव/मुख्य कार्यकारी (प्रशासन)	व्यवस्थापकीय संचालक	संचालक

फर्म नोंदणी नं. १०३२३६ डब्ल्यु/
युडीआयएन ऑफ आयसीएआय - २३१५७७००बीजीयुएआय झेड९५८६ दिनांक : २७-सप्टेंबर, २०२३

अनुसूची क्र. १

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १, बाब क्रमांक १ (अ)

भाग भांडवल

तपशिल	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
	रुपये	रुपये
अधिकृत भाग भांडवल ३०००० सममूल्य भाग प्रत्येकी १००० रुपये	३०,०००,०००	३०,०००,०००
शासनाने विक्रीस काढलेले व अभिदत्त केलेले २७५०० सममूल्य भाग प्रत्येकी १००० रुपये महाराष्ट्र शासनाकडून विक्रीस काढलेले व अभिदत्त केलेले	२७,५००,०००	२७,५००,०००
एकुण	**२७,५००,०००**	**२७,५००,०००**

अ) वर्षाच्या सुरूवातीची आणि अखेरील देय भाग भांडवलाचे ताळमेळ

तपशिल	३१ मार्च २०२१ अखेर		३१ मार्च २०२० अखेर	
	भागांची संख्या	रुपये	भागांची संख्या	रुपये
वर्षाच्या सुरूवातीस	२७,५००	२७,५००,०००	२७,५००	२७,५००,०००
वर्षामध्ये वाटलेले	-	-	-	-
वर्षाच्या अखेरीस	२७,५००	२७,५००,०००	२७,५००	२७,५००,०००

ब) कंपनीच्या एकुण भागभांडवलापै की ५ % पेक्षा जास्त भागभांडवल धारण करणारे भागधारकांचा तपशिल

भागधारकाचे नाव	३१ मार्च २०२१ अखेर		३१ मार्च २०२०अखेर	
	भागांची संख्या	टक्केवारी	भागांची संख्या	टक्केवारी
राज्यपाल, महाराष्ट्र	२७,४९७	९९.९९%	२७,४९७	९९.९९%
एकुण	**२७,४९७**		**२७,४९७**	

----*----

अनुसूची क्र. २

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक २, बाब क्रमांक १ (ब)

राखीव व शिल्लक

तपशिल	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
	रुपये	रुपये
अ) अग्रिम तारण खाते	-	-
ब) सर्वसाधारण राखीव	-	-
क) नफा-तोटा तक्त्यातील शिल्लक	-	-
मागिल ताळेबंदाप्रमाणे	(८२,८०,८८,८५७)	(१,७६,४२,५९,७५०)
अधिक चालू वर्षातील/कालावधीतील नफा	३८,४४,२०,९५८	९३,६१,७०,८९३
अखेरील शिल्ल क	**(४४,३६,६७,८९९)**	**(८२,८०,८८,८५७)**
एकुण	**(४४,३६,६७,८९९)**	**(८२,८०,८८,८५७)**

----*----

अनुसूची क्र. ३ अ, ब, क, ड

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ३ अ, ब, क, ड

चालू नसलेली दायित्वे व तरतूदी

	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
	रुपये	रुपये
३अ) दिर्घ मुदतीची कर्जे	-	-
३ब) कर दायित्व	-	-
३क) दिर्घ मुदतीची दायित्व		
१) माल खरेदीकरीता किरकोळ धनको	**४५,३०,७९०**	**४५,४५,७८०**
२) मत्ता खरेदीकरीता किरकोळ धनको	**१,०२,०३,३१०**	**१,०२,०३,३१०**
३) सुरक्षा ठेवी	**३३,३२,६०,५५४**	**२८,८४,९७,१८१**
४) अनामत	**१७,७५,७२,०६०**	**१३,२५,४९,७५०**
५) शासकीय देणी	**६,५०,४४,३१२**	**७,०७,३४,३५७**
६) कर्मचारी कल्याण खर्च		
६.१) सेवा उपदान (पुर्व व्यवस्थापन अंशदान सह)	-	**१४,७०६**
७) इतर किरकोळ धनको	**३,७३,७३,६६१**	**४,६९,८०,५२५**
एकुण	**६२,७९,८४,६८७**	**५५,३५,२५,६०९**
३ड) दिर्घ मुदतीची तरतूदी	-	-
एकुण	-	-

टिपा :-

अ) १. माल खरेदीकरीता किरकोळ धनको यांच्या तरतुदी या प्रत्यक्ष बीलावरुन केलेल्या असून त्या पुढील वर्षात अदा झालेल्या आहेत. माल खरेदीकरीता किरकोळ मत्ता या प्रामुख्याने अधिनियम १९६१ अन्वये संपादित झालेल्या मत्तांबाबत संबंधित आहेत. त्यामुळे बाबतीत रुजूवात घेतलेली नाही.

२. अनामत रक्कमेमध्ये सुरक्षा ठेव, शासकीय देणी तसेच करारानुसार संयुक्त शेतीच्या आगाऊ मिळालेल्या रक्कमा या संयुक्त शेती धारकांबरोबर झालेल्या करारनाम्यातील कालावधीनुसार वर्गीकरण केलेल्या असून यांचा प्रामुख्याने समावेश आहे. त्यामुळे त्याबाबत रुजूवात घेतलेली नाही.

३. इतर किरकोळ धनको मध्ये या वर्षाचे शेवटच्या महिन्याचे संबंधित असलेले वेतन व पगार व्यवस्थापन खर्च आणि इतर खर्च जे पुढील वर्षाचे सुरवातीस अदा केलेल्या आहेत यांचा प्रामुख्याने समावेश आहे. त्यामुळे त्याबाबत रुजूवात घेतलेली नाही.

ब) १३ मळ्यांवरील (सदाशिवनगर मळा सोडून) ३३७७ एकर जमिनीचे क्षेत्र शासनाचे प्राधिकृत विभागाने संपादन केलेले आहे. (कृपया अनुसूची क्रमांक ५ टिप इ पहावी) यापैकी काही जमीनीची नुकसान भरपाई बाबत निवाडा अद्याप झालेला नसल्याने त्याची अंतिम रक्कम निश्चित झालेली नाही. त्यामुळे त्याची तरतूद केलेली नाही. तपशिल खालीलप्रमाणे -

दि.०१/०४/२०२० रोजी रक्कम (रुपये लाखात)	सन २०२०-२१ मध्ये मिळालेली रक्कम (संपादीत जमीनीची) (रुपये लाखात)	अंतिम रक्कम प्राप्त झाल्याने समायोजित रक्कम (रुपये लाखात)	दि. ३१/३/२०२१ रोजीची (चालू नसलेली दायित्वे मध्ये "इतर किरकोळ धनको" मध्ये दाखविली आहेत.) रक्कम (रुपये लाखात)
१	२	३	(१+२+३)४
२४८.८४	**१९११.६२**	**२०१४.६०**	**१४५.८६**

१. सन २००७-२००८ मध्ये चांगदेवनगर मळ्यावरील जमीन क्षेत्र ६.०६ एकर केंद्रिय रेल्वे करीता संपादित झाले. त्याची नुकसान भरपाई रक्कम रु. ५,४१,२८४/- (रक्कम २००७-०८ मध्ये मिळाली आहे.) महामंडळास मिळाली आहे. जमीनीची किंमत रु. २०,६१४/- कमी करुन उर्वरीत रक्कम रु. ५,२०,६७०/- हि अनुसूची क्रमांक १८ "मागील वर्षाचे संबंधित विनियोजने" मध्ये संपादित जमीनीपासूनचे मिळालेले उत्पन्न म्हणून दर्शविलेले आहे.

२. सन २००९-२०१० मध्ये कोल्हापूर मळ्यावरील जमीन क्षेत्र २८ शिये जकात नाका ते बावडा मळा गल्ली रस्ता रुंदीकरणाकरीता संपादित झाले. त्याची नुकसान भरपाई रक्कम रु. १७,५६,६८१/- दि. १५/१२/२०१३ रोजी महामंडळास मिळाली. महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम १९६६ कलम १२६ (४) आणि संपादन अधिनियम १८९४ कलम ६ तातडीचे कलम १७ अन्वये जकात नाका ते बावडा रस्ता रुंदीकरण करीता संपादित झाली. जमीनीची किंमत रु. २,१८४/- कमी करुन उर्वरित रक्कम रु. १७,५४,४९७/- अनुसूची क्रमांक १८ "मागील वर्षाचे संबंधित विनियोजने" मध्ये संपादित जमीनीपासूनचे मिळालेले उत्पन्न म्हणून दर्शविलेले आहे.

३. सन २०१२-२०१३ मध्ये रत्नपुरी मळयावरील जमीन क्षेत्र ५.०० एकर वालचंदनगर पोलीस स्टेशन करीता संपादित झाले. त्याची नुकसान भरपाई रक्कम रुपये ८०,००,०००/- दि. ३०/१२/२००६ रोजी महामंडळास मिळाली होती. महाराष्ट्र शासनाचे शासन पत्र क्र. आयसीएच - ३४१२/पीके-१५/ ल-७ दि. ०६/०६/२०१३ अन्वये संपादित झाले. जमीनीची किंमत रक्कम रुपये ६,९८३/- कमी करुन उर्वरित रक्कम रुपये ७९,९३,०१७/- हि अनुसूची क्रमांक १८ "मागील वर्षाचे संबंधित विनियोजने" मध्ये संपादित जमीनीपासूनचे मिळालेले उत्पन्न म्हणून दर्शविलेले आहे.

क) सन १९६४-६५ ते १९७०-७१ या कालावधीचे १४ मळ्यांवरील जमीनीचे भाडे रक्कम रु.२.२४ कोटी महाराष्ट्र शासनास द्यावयाची असून त्याचा समावेश इतर किरकोळ धनको मध्ये आहे. शासनाने महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) १९६१ चे कायद्यान्वये खाजगी साखर कारखान्याची तसेच त्यांच्याकडे खंडाने असणारी जमीनी सह संपादित केली. शासनाने सन १९६३-६४ मध्ये या जमीनी शेती महामंडळाकडे वर्ग केल्या.

महामंडळाने शासनाचे आदेशानूसार सन १९६३-६४ ते १९८२-८३ पर्यंत शासनाचे वतीने खंडाने असलेल्या जमीनी मालकांना लिज भाडे अदा केलेले आहे. सन १९८३-८४ पासून भाडे बाबत शासनाने आदेश काढलेले नाहीत. त्यामुळे महामंडळाने शासनाचे वतीने खंडकरी यांनी भाडे दिले नाही आणि त्याची तरतूद केलेली नाही.

ड) कर्मचाऱ्यांना लाभ -

* सेवा उपदानाच्या दायित्वाची लेखा पुस्तकात तरतूद करताना वर्षाच्या अखेरीस म्हणजेच दि. ३१-०३-२०२१ रोजी सर्व सेवानिवृत्त झालेले आहेत असे गृहीत धरून प्रत्यक्ष येत असलेले दायित्व विचारात घेऊन सेवाउपदान दायित्वाची तरतूद केलेली आहे.
* वर उल्लेख केलेली कर्मचारी लाभाची (सेवाउपदान दायित्व) तरतूद ही विमागणक पध्दतीनुसार केलेली नाही.

इ) स्थिर मत्तेच्या अनुसूचीत खालील मत्तांचा कि ज्यांच्या मालकी हक्काविषयी ज्यांचे व्यवहार अंतिम स्वरुपात पूर्ण करणे प्रलंबित आहेत अशा मत्तांचा समावेश होत नाही. सदरील मत्ता महामंडळाच्या ताब्यात असून ती वापरात आहे.

तपशिल	रुपये
जमिन व बिगर शेतकी जमिनीवरील इमारती	**३४,१४,१४८**
इतर मत्ता	**१,१२,०६९**
एकूण :-	**३५,२६,२१७**

तथापि वर नमूद केलेल्या मत्तांवरील घसारा रु.५४,९०६/- हा नफा-तोटा पत्रकामध्ये खर्ची टाकलेला असून चालू दायित्व या शिर्षकाखाली दाखविलेला आहे. रक्कम रुपये ३५,२६,२१७/- बाबतचा हिशोब झालेला नसल्याने रक्कम रूपये ३१,९९,५३७/- समायोजित झालेली नाही. फरक रक्कम रुपये ३,२६,६८०/- अनुसूची क्रमांक २० मध्ये आकस्मिक दायित्वेमध्ये दर्शविली आहे.

फ) शासकीय देय बाकी आणि देय यामध्ये खालील समावेश आहे.

तपशिल	२०२०-२०२१	२०१९-२०२०
भोगवटा मूल्यावरील व्याज अनुसुची क्र. १८ ची टिप 'ब ' पहावी	**२,४८,८५,१४७.३७**	**२,४४,८९,६०१.३७**
सी.एम.आर निधी/ध्वज निधी/विमा/संघटना वर्गणी	**२,२२२.६०**	**२,२२२.६०**
कामगार कल्याण निधी मुंबई	**६,५५,३०५.७०**	**६,७०,०१७.७०**
५० % कॅनरा बँक वापरमूल्य शासनास देय	**१,३७,०२,९२४.३०**	**१,२७,२४,२८६.३०**
पाणीपट्टी	**३३,६४,८२३.२०**	**१,०४,१४,३३९.८९**
जमीन भाडे	**२,२४,३३,८८८.६१**	**२,२४,३३,८८८.६१**
एकूण	**६,५०,४४,३११.७८**	**७,०७,३४,३५६.४७**

ह) इतर किरकोळ धनको यामध्ये खालील समावेश आहे.

तपशिल	२०२०-२०२१	२०१९-२०२०
बेलापूर कंपनीस वापरमूल्यावरील देय व्याज अनुसुची क्र. १८ ची टिप 'क ' पहावी	**१,४७,०९,८५९.००**	**१,४२,२१,८९३.००**
वापरमूल्य - हरिगाव बेलापूर कंपनी आणि साकरवाडी (अ)	**७५,६८,१३७.६२**	**७३,६५,००२.६२**
साखर कारखाने	**२,०१,७४७.००**	**२,०१,७४७.००**
संपादित जमीनीची किंमत जमा	**१,४५,८५.५८८.००**	**२,४८,८३,५५३.००**
संयुक्त शेती २०११-१२ व्यवस्थापन खर्च	**३,०८,३२९.००**	**३,०८,३२९.००**
एकूण	**३,७३,७३,६६०.६२**	**४,६९,८०,५२४.६२**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ४ अ

चालू दायित्वे - अल्प मुदतीची कर्जे

कर्जे (अप्रतिभूत)

	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२०अखेर
	रुपये	रुपये
अल्प मुदतीची कर्जे (अप्रतिभूत) **महाराष्ट्र शासनाकडून घेतलेले**		
अ) व्याज आकारण्यात येणारे	-	-
ब) बिन व्याजी	-	-
अधिक (+) वरील कर्जावरील उपर्जित व देय असलेले व्याज (रु.७९०९.११ लाख व्याज रक्कम परतफेड करण्यास अगोदरच लागू झालेली आहे.)	७९०,९११,२२४	७९०,९११,२२४
एकुण	**७९०,९११,२२४**	**७९०,९११,२२४**

टिपा:-

१. महामंडळाने पगार, व्यवस्थापन खर्च आणि दैनंदिन खर्चाकरीता सन १९६३-१९६४ पासून ते २०१२-२०१३ पर्यंत शासनाकडून अल्प मुदतीची कर्जे रक्कम रु. १२८.८५ कोटी परत करणेचे अटीवर घेतलेली होती. चालू वर्षात शिल्लक कर्जे रक्कम रु. २१.६१ कोटी महाराष्ट्र शासनास परत केली आहेत. अशाप्रकारे शासनाचे एकूण कर्ज रक्कम रु.१२८.८५ कोटी शासनास संपूर्ण परतफेड केलेले आहे. कर्जावरील व्याजाची आकारणी महाराष्ट्र शासनाचे शासन निर्णयानुसार केलेली आहे. कर्जाची रक्कमेची पडताळणी महाराष्ट्र शासनाचे नोंदी बरोबर केलेली आहे.

२. शासन कर्ज रक्कम रु. १२८.८५ कोटीपैकी ७५.५५ कोटी कर्जावरील शासनाचे कर्जाचे मूळ शासन निर्णयानुसार व्याजाची आकारणी हि ७.५०% ते २१.२५% प्रतिवर्ष (दंडणीय व्याजासह) शासनाने केली होती. त्यानुसार व्याजाची एकूण देय झालेली रक्कम रु. १३४.३२ कोटी लेखे पुस्तकात नोंद झालेली होती. तथापि शासनाने शासन निर्णय क्र.महसूल व वन विभाग-एमएसएफसी-२०१७/पीके १११/ल७ दि.१/०२/२०२२ अन्वये ७५.५५ कोटीचे कर्जावरील ७.५०% ते २१.२५% व्याज दरा ऐवजी सुधारीत व्याजदर ७.५०% केला. त्यानुसार सन २०१९-२० मध्ये महामंडळाने आवश्यक त्या नोंदी लेखे पुस्तकात विचारात घेतलेले आहेत. त्यामुळे एकूण व्याजात रक्कम रु. ५५,२२,६६,०११.४० ने कमी झालेला आहे. तपशिल खालीलप्रमाणे-

३.

तपशिल	रक्कम रुपये
शासनाचे १२८.८५ कोटी कर्जावरील दि. १/०२/२०२२ चे शासन निर्णयानुसार सुधारीत दराने शासनास देय झालेले व्याज	**७९,०९,११,२२४.००**

----*----

अनुसूची क्रमांक ४ ब, क, ड

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ४ ब, क, ड

चालू दायित्वे व तरतूदी

	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
	रुपये	रुपये
४ब) व्यावसायि क दायित्वे	-	-
४क) इतर चालू दायित्वे		
अ) कर्मचारी कल्याण खर्च		
१. वेतन व मजूरी	66,90,649	51,59,526
२. अदत्त वेतन व मजूरी	44,97,980	45,86,092
३. बोनस	20,35,106	23,24,950
४. भविष्य निर्वाह निधी कर्मचारी अंशदान	1,13,017	1,39,140
५. सेवा उपदान	43,18,641	50,20,858
६. भविष्य निर्वाह निधी व्यवस्थापन अंशदान	89,159	1,16,543
७. कर्मचारी वैदयकीय खर्च	4,992	5,976
ब) इतर किरकोळ दायित्वे	6,41,851	5,12,490
क) शासकीय देणी व कर		
१. पट्टी व कर	92,20,140	1,51,83,644
२. व्हॅट/ व्यवसायकर/जीएसटी/	1,86,074	4,63,835
३. आय कर टिडीएस	6,128	6,128
४. दूरध्वनी, विमा, इतर/पाणी पटटी	7,69,461	53,379
५. विज शुल्क	1,51,874	1,41,471
एकुण	**2,87,25,072**	**3,37,14,032**
४ ड) तरतूदी		
१) कृषि आयकरासाठी	3,28,16,498	3,28,16,498
२) सेवा उपदानासाठी	1,19,80,239	1,69,05,459
३) घसाऱ्यासाठी	32,41,080	31,86,174
४) आय कर	2,17,73,104	1,62,34,845
एकुण	**6,98,10,921**	**6,91,42,976**

टिपा:- \

अ) दि.३१/०३/२०२१ रोजीचे ताळेबंदात दिसत असलेल्या धनको, मिळालेल्या आगाऊ रक्कमा आणि इतर जमा शिलकी धनको कडून रुजवात पत्रके मिळविलेली नाहीत. सदर जमा शिल्लकी रक्कमांची प्रलंबित पडताळणी आणि मुख्य कार्यालय, मळे व साखर कारखाने यांचेमधील शिलकी रकमांचे समायोजन झालेली नाही. पडताळणी न झाल्यामुळे त्याचा वित्तीय तक्त्यांवरील परिणाम सांगता येऊ शकत नाही. विशेष कारण म्हणजे सदरची बाब हि फार वर्षापासूनची आहे.

ब) अदत्त वेतन व मजूरी यामध्ये तीन वर्षापेक्षा जास्त काळ देय असलेल्या रु. ३६,२९,२८१.५० (मागील वर्षी रु. ३५,५२,४१५/-) रक्कमेचा समावेश आहे.

क) सन २०२०-२०२१ या अहवाल वर्षात रु. १०२.८६ लाखाची (मागील आर्थिक वर्षात रु. ६३.५३ लाख) कार्यालयीन इमारतीच्या मिळणाऱ्या उत्पन्नावर, मुदत ठेवीवरील व्याज आणि इतर यावर आयकराची तरतूद करण्यात आलेली आहे. वित्तीय वर्ष २०२०-२०२१ म्हणजेच (करनिर्धारण वर्ष २०२१-२०२२) मधील प्रत्यक्ष

आयकराचे दायित्व विचारात घेऊन तरतूद केलेली आहे. याबाबत आयकर पडताळणी आदेश किंवा वादग्रस्त बाब प्रलंबित नाहीत.

ड) महाराष्ट्र कृषी आयकर कायदा मधील तरतूदीनुसार रक्कम रु. ३२८.१६ लाख कृषी आयकर राज्य शासनास देणेची जबाबदारी महामंडळाची आहे. सन १९७२ ते १९८३-८४ या कालावधीतील प्राधिकृत विक्रीकर यांनी मागणी केलेल्या कृषी आयकर रक्कमेच्या विरोधात अपिल दाखल केले होते. अपिलाचे दि. २९/०६/२००० चे निर्णयानुसार महामंडळास सन १९७२ ते १९८३-८४ कालावधीतील नफ्यावरील कृषी आयकर रक्कम देय झालेली आहे. महामंडळाने सदर कृषी आयकराची रक्कम माफ करणेबाबतचा प्रस्ताव राज्य शासनास पाठविला आहे. माफीबाबत राज्य शासनाकडून प्रस्ताव मान्य झालेला नाही.

.

इ) कर्मचाऱ्यांना लाभ-

* उपभोग न घेतलेल्या रजेबाबत रजा रोखीकरणाचे दायित्व हे लेख्यांमध्ये रोखीचे तत्वावर केलेले आहे.
* भविष्य निर्वाह निधी आणि कुटुंब निवृत्ती वेतन निधीची महामंडळाच्या हिश्याची तरतूद केली असून त्याच्या रकमा संबंधितांना अदा केलेल्या आहेत.

फ) एकूण तरतूद रक्कम यामध्ये एक वर्षाखालील रु. १,३०,४३,३६८/-, एक वर्षापेक्षा अधिक परंतु तीन वर्षापेक्षा कमी रक्कम रु. १,८३,१९,५५३/- आणि तीन वर्षापेक्षा अधिक रक्कम रु. ३,८४,४८,०००/- रकमेचा समावेश आहे. सदर तरतुदी या महामंडळाचे व्यवसायाचे स्वरुपानुसार चालू दायित्वे आणि चालू नसलेली दायित्वे असे वर्गीकरण केलेले नाही.

ग) इतर चालू दायित्वे मध्ये समाविष्ट असलेला तपशील खालीलप्रमाणे-

अ.क्र.	तपशिल	२०२०-२०२१	२०१९-२०२०
१	प्रवास खर्च इतर	१,२१,८५३.००	१,०१,४१८.००
२	इंधन व ऑईल	३३,२५२.००	२७,४१३.००
३	युनियन वर्गणी	११,८०१.००	११,८०१.००
४	कर्मचारी सह पतसंस्था	१७८.००	१७८.००
५	स्टेशनरी आणि छपाई	१३,८८४.००	३०२.००
६	पुस्तके आणि वर्तमानपत्रे	१३१.००	२०३.००
७	आतिथ्य / अतिथीगृह	१,७४४.००	२,४३८.००
८	किरकोळ खर्च	१,११,२८५.००	१,११,९५२.००
९	कायदे विषयक फी	३५,०००.००	४१,७५०.००
१०	बँक चार्जेस	१,२९८.००	६४९.००
११	वाहन /इतर इमारती दुरुस्ती व निगा	१,२४,३००.००	२४,०३८.००
१२	भांडवल माल उतरविणे - पाठविणे	६,१२५.००	०.००
१३	लेखापरीक्षण फी	१,५०,०००.००	१,५०,०००.००
१४	भ.नि.ट्रस्ट लेखापरिक्षण फी	१९,०००.००	२८,३४८.००
१५	आयकर आणि टी.डी.एस. विवरण पत्र दाखल करणे मानधन	१२,०००.००	१२,०००.००
	एकूण	**६,४१,८५१.००**	**५,१२,४९०.००**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ५ बाब क्रमांक २ मत्ता (१) (अ) (१)

चालू नसलेली स्थिरमालमत्ता

(आकडे रुपयात)

	एकुण गट					घसारा				निव्वळ गट	
अ. नं.	मत्ताचा तपशिल	आरंभीची शिल्लक ०१-०४-२०२० रोजी	या वर्षामध्ये भर (+) /समायोजन २०२०-२०२१	या वर्षा मध्ये वजावट (-) २०२०-२०२१	३१ मार्च २०२१ असल्याप्रमाणे शिल्लक (२+३+४)	३१ मार्च २०२० पर्यंत	२०२०-२०२१ या वर्षामध्ये समायोजन (+)	२०२०-२०२१ या वर्षामध्ये वजावट (-)	एकुण शिल्लक ३१ मार्च २०२१ (६+७-८)	३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे	३१ मार्च २०२० रोजी असल्याप्रमाणे
	१	२	३	४	५	६		८	९	१०	११
१	भू-विकासा सह भूमी	२,३०,६१,८१०	-	३७,०७०	२,३०,२४,७४०	-			-	२,३०,२४,७४०	२,३०,६१,८१०
२	जलसिंचन-विहीरी	१,४७,१२,३४०	५०,७८१	१८,६२२	१,४७,४४,४९९	६१,०४,५२५	२,३६,२१३	११,०६९	६३,२९,६६९	८४,१४,८३०	८६,०७,८१५
३	रस्ते	१,२८,२२३	-	-	१,२८,२२३	१,१३,१६७	४६३	-	१,१३,६३०	१४,५९३	१५,०५६
४	इमारती व कुंपण	३,९२,८०,२३९	-	३०,६२६	३,९२,४९,६१३	२,५५,१०,९२७	६,४३,३७७	२४,१६२	२,६१,३०,१४२	१,३१,१९,४७१	१,३७,६९,३१२
५	लिफ्ट पंप व यंत्रसामुग्री	११,६५,७२३	-	-	११,६५,७२३	१०,८६,७३१	२,६८३	-	१०,८९,४१४	७६,३०९	७८,९९२
६	फर्निचर व कार्यालयीन सामुग्री	५९,३७,८७३	७,५९,६८२	-	६६,९७,५५५	३९,५३,८४२	७,८३,७२८		४७,३७,५७०	१९,५९,९८५	१९,८४,०३१
७	प्रयोगशाळा, व्हेंटरनरी व दुग्धशाळा सामुग्री	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	इतर यंत्रसामुग्री (डिझेल टाकी)	७६,५३९	-	-	७६,५३९	७२,७१२	-	-	७२,७१२	३,८२७	३,८२७
९	वाहने	६१,७१,१४४	-	-	६१,७१,१४४	५४,०९,८६७	१,८९,८७०	-	५५,९९,७३७	५,७१,४०७	७,६१,२७७
१०	ट्रॅक्टर्स अवजारे व सुटे भाग	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११										(२)	(२)
	एकुण	९,०५,३३,८९१	८,१०,४६३	८६,३१८	९,१२,५८,०३६	४,२२,५१,७७१	१८,५६,३३४	३५,२३१	४,४०,७२,८७४	४,७१,८५,१६०	४,८२,८२,११८
	मागील वर्षी एकुण	८,९१,२५,१३०	१४,७५,१५५	६६,३९४	९,०५,३३,८९१	४,०५,४९,१३०	१६,७४,२९०	३८,५३१	४,२२,५१,७७१	४,८२,८२,११८	
अधिक : वादग्रस्त मत्तावरील घसारा टिप क्र. ७/१५/२०१५ "ह" पहावी.							५४,९०६				
एकूण घसारा							१९,११,२४०				

टिपा:-

अ) स्थिर मत्ता ही एकूण किंमत मधून एकूण संचित घसारा वजा जाता निव्वळ दर्शवित आहे. किंमतीमध्ये खरेदी किंमत व ज्या उद्देशाकरीता वापरावयाची आहे, त्या चालू स्थितीत आणणेसाठी केलेला सर्व प्रत्यक्ष खर्च तसेच त्यासंबंधी जकात आणि ना परतावा कर याचा समावेश आहे. चालू आर्थिक वर्षात स्थिरमत्तेचे पुर्नमूल्यांकन केलेले नाही.

ब) स्थिर मत्तेच्या अनुसूचीत जमिनी व बिगर शेतकी जमिनीवरील इमारती रूपये ३४,१४,१४८/- आणि इतर मत्तां रुपये १,१२,०६९/- (एकूण रुपये ३५,२६,२१७/-) समावेश नाही कारण त्याची मालकी हक्का विषयीचे हक्क आणि व्यवहार पूर्ण झालेले नाहीत. सदरील मत्ता महामंडळाच्या ताब्यात असून ती वापरात आहे.

तथापि नफा-तोटा पत्रकामध्ये दर्शविलेला रु. ५४,९०६/- घसारा हा वर नमूद केलेल्या मत्तांवर आकारलेला आहे. संचित घसारा हा चालू दायित्व या शिर्षकाखाली दाखविलेला आहे. रुपये ३५,२६,२१७/- किंमती बाबतचा निर्णय व्हावयाचा असून त्यापोटी दिलेला एकूण अग्रिम रुपये ३१,९९,५३७/- अद्याप समायोजित व्हावयाचा बाकी आहे. [कृपया अनुसूची ३ अ, ब, क, ड टिप (इ) पहावी].

क) सदाशिवनगर मळ्यावरील ३४०५ एकर जमिनीचा (त्यावरील पक्क्या व कच्च्या बांधकामासह) भोगवटा मूल्य महाराष्ट्र शासनाने निर्धारीत केलेले नाही. तथापि, महाराष्ट्र शासनाच्या आदेशानुसार वरील मळयाबाबत (सदाशिवनगर) महामंडळाने माजी खंडकऱ्यांना रुपये ७,६३,७९७/- एवढी रक्कम तदर्थ खंड म्हणून अदा केलेली

आहे. सदरील रक्कम निवाडयापोटी समायोजित करावयाची असल्याने सदर रक्कम "चालू भांडवली कामे" या शिर्षकाखाली मत्तापोटी अग्रिम म्हणून दाखविलेली आहे. (कृपया अनुसूची क्र. ६ पहावी.)

ड) सदाशिवनगर मळ्यावरील ३४०५ एकर जमिनीपैकी ६८१ एकर जमीन माजी खंडकऱ्यांना प्रदान केलेली आहे आणि २२ एकर जमिन शासनाने संपादन केलेली आहे.

इ) इतर १३ मळयांच्या (सदाशिवनगर मळा सोडून) ताब्यात असलेल्या जमिनी बाबतची स्थिती खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तपशील	सदाशिवनगर सोडून एकर	सदाशिवनगर (निवाडा नाही) एकर	एकूण एकर
१	ताब्यात व वापरात असलेली	३९,७५५	८६४	४०,६१९
२	दि. ३१.०३.२०२१ पर्यंत शासन निर्णयानुसार खंडकऱ्यांना वाटप झालेले क्षेत्र (टिपणी नं. ह पहा) प्रत्यक्ष वाटप झालेले क्ष क्षेत्र २४०५६ एकर	२५,३३४	१,८२३	२७,१५७
३	माजी खंडकऱ्यांना देण्यात आलेली	१३,५८२	६८४	१४,२६६
४	संपादित/विक्री/शासनाने कमी केलेली तसेच सन २०२०-२१ मध्ये संपादित केलेली समाविष्ट आहे.	३,५६०	३४	३,५९४
	एकूण :-	**८२,२३१**	**३,४०५**	**८५,६३६**

फ) जमिनीची किंमत/मूल्य, अध्यादेश इ. या संबंधी शासन आदेश किंवा अंतिम निर्णय झालेला नसल्यामुळे वरील परिच्छेदात दाखविलेली मालमत्ता ही ताळेबंदामध्ये दाखविलेली असली तरी त्यामध्ये बदल होण्याची शक्यता आहे व त्यानुसार त्याचा परिणाम महामंडळाच्या नफा-तोटा पत्रकावर होणार आहे.

ग) ताळेबंदामध्ये दर्शविलेले जमिनीचे मूल्य हे निरनिराळे अधिकारात संपादित केलेल्या जमिनीचे मूल्य अंतिम निवाडा न झाल्यामुळे निश्चित नसल्याने विचारात न घेता दर्शविलेले आहे.

ह) महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र. १७/२००३ अन्वये दुरुस्त करण्यात आला आहे. या दुरुस्तीमुळे ज्या माजी खंडकऱ्यांनी त्यांच्या जमिनी साखर उद्योगास खंडाने दिल्या होत्या आणि ज्या जमिनी यानंतर महामंडळाकडे देण्यात आल्या आहेत अशा खंडकऱ्यांना आता एका कमाल मर्यादेपर्यंत जमिनी परत करणे हे अधिकृत झाले आहे. महाराष्ट्र अधिनियम क्र. १७/२००३ च्या घटनात्मक कायदेशीरपणाबद्दल प्रातिनिधीक कामगार संघटनांनी मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठात याचिका क्रमांक २९७८/२००३ ची दाखल करुन हरकत घेतली होती. मे.उच्च न्यायालयाने सदरची याचिका दिनांक २३/०९/२००५ च्या निर्णयाद्वारे रद्द केली. प्रातिनिधीक कामगार संघटनांना मे. उच्च न्यायालयाचा सदरचा निर्णय मान्य न झाल्यामुळे त्यांनी मे. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली येथे अपिल क्रमांक ४६२/२००६ चे दाखल केले होते. मे. सर्वोच्च न्यायालयाने सदरचे अपिल दिनांक ३० ऑगस्ट २०११ चे निर्णयान्वये रद्द केले आहे.

वरील निर्णय विचारात घेता माजी खंडकऱ्यांना महामंडळाच्या ताब्यात असलेल्या जमिनी एका कमाल मर्यादेपर्यंत परत करणेचे अधिकृत झाले असून अशा माजी खंडकऱ्यांना जमीन वाटप करण्याच्या हेतूने राज्य सरकारने तेरा मळयाकरिता वेगवेगळया तारखेचे शासन निर्णय काढलेले आहेत. महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) कायदा कलम २८-१ अअ (३) मधील तरतूदीनुसार शासन जमीन वाटप करीत आहे. दिनांक ३१/०३/२०२१ पर्यंत २४,०५६ एकर क्षेत्राचे खंडकऱ्यांना प्रत्यक्ष वाटप झाले आहे. तथापि, या प्रक्रियेत प्रत्यक्ष वाटप झालेले जमिनीचे एकूण क्षेत्र हे जमीन वाटपाची प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतरच उपलब्ध होईल. ताळेबंदात दर्शविलेली जमीन किंमत ही खंडकऱ्यांचे जमीन व्यतिरिक्त असल्याने जमीनीत झालेल्या बदलामुळे त्याचा काहीही परिणाम होत नाही.

य) कलम एएस-२८ प्रमाणे वापरण्याजोगी नसलेली मत्ता रु. ३,८२७/- मागील वर्षी रु. ३,८२७/-) आहे.

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ५ अ

चालू नसलेली स्थिर मालमत्ता

	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
	रुपये	रुपये
१. दृश्यं मत्तांवरील वर्षा करीता घसारा आणि तरतूदी	१८,५६,३३५	१,६७४,२९०
२. वाद ग्रस्त मत्तांवरील घसारा (अनुसूची ५ नोट नं. ब) पहा	५४,९०६	५४,९०६
एकुण	**१९,११,२४१**	**१,७२९,१९६**

----*----

अनुसूची क्रमांक ६

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ६ बाब क्रमांक २-मत्ता (१) (अ) (३)

चालू नसलेली मत्ता - चालू भांडवली कामे

	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
	रुपये	रुपये
चालू भांडवली कामे	-	-
मालमत्तेपोटी दिलेला अग्रिम	५३,४०,८५४	५३,४०,८५४
एकुण ..	**५३,४०,८५४**	**५३,४०,८५४**

टिप:-

मत्ता खरेदी पोटी दिलेला अग्रिम रु. ५३,४०,८५४/- हा तीन वर्षापेक्षा अधिक वर्षापूर्वीचा आहे. प्रमाणभूत तज्ज्ञांकडून सदर जमिनीची किंमत/मुल्य व निवाडा इ. बाबत अंतिम निर्णय झालेला नाही. याचा समावेश खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तपशिल	रक्कम (रु.)
१	रावळगाव शुगर फार्म लि.	४२६४७१.००
२	बृहन महाराष्ट्र शुगर सिंडीकेट	२०००००.००
३	वालचंदनगर इंडस्ट्रिज लि.	२५७३०६६.००
	एकूण (१ ते ३)	**३१९९५३७.००**
४	बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड इंडस्ट्रिज	१३७७५२०.३३
५	माजी खंडकऱ्यांना सदाशिवनगर येथे दिलेली	७६३७९७.००
	एकूण (१ ते ५)	**५३४०८५४.३३**

----*---

अनुसूची क्रमांक ७

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ७ बाब क्रमांक २ वित्त (२) (अ)

चालू नसलेली गुंतवणूकी

	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
	रुपये	रुपये
गुंतवणूकी (परिव्यय मूल्यानुसार)		
अ) शासकीय बंद पत्रामधील इतर गुंतवणूकी (नमूद न केलेल्या)		
१) राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे	३१,४१७	३१,४१७
(वेगवेगळया दर्शनी किंमतीची प्रमाणपत्रे)		
ब) व्यावसायिक गुंतवणूकी (नमूद न केलेल्या)		
१) श्री शंकर स.सा.का.लि.सदाशिवनगरचे १,२०० पुर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ५०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	६,०००,०००	६,०००,०००
२) गंगापूर स.सा. का.लि. गंगापूरचे ५०० पुर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी १००० रुपयांचे सममूल्य भाग	५,००,०००	५,००,०००
३) श्री छत्रपती स.सा.का.लि., भवानीनगरचे ८. पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी १०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	८,०००	३,०००
४) सोमेश्वर स.सा.का.लि. १३३ पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ५०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	६,६५,०००	६,६५,०००
५) माळेगाव स.सा.का.लि. १५३७ पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ५०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	७,६८५,०००	७,६८५,०००
६)कर्मवीर शंकरराव काळे स.सा.का.लि. (कोपरगाव स.सा.का.लि.) १०० पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ५०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	५,००,०००	५,००,०००
७) मे. मुळा प्रवरा विद्युत सहकारी सोसायटी लि., श्रीरामपूरचे १७५२ पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी २५/- रु. चे सममूल्य भाग (मागील वर्षी १७५२)	४,२००	४,२००
८) विविध कार्यकारी सोसायटी कळंबचे दोन पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी रु. १०/- चे सममूल्य भाग.	२०	२०
क) इतर		
८.५ टक्के दराशी महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाची ऋणपत्रे (ताळेबंदावर सही करण्याच्या तारखेपर्यंत म.रा.वि.म. कडून ऋणपत्रे मिळालेली नाहीत)	४,८००	४,८००
एकुण ..	१,५३,९८,४३७	१,५३,९३,४३७
एकंदरीत नमुद न केलेल्या गुंतवणूकी परिव्यय मूल्यानुसार	१,५३,९८,४३७	१,५३,९३,४३७

टिपा:-

१. व्यवस्थापनाचे मते नमूद न केलेल्या गुंतवणुकी या गुंतवणक केलेल्या कंपनीच्या व्यवस्थापनात बदल झाले असले तरी त्या वसूल होणाऱ्या आहेत.

२. गुंतवणक केलेल्या गुंतवणूकीतील घट निश्चित करता येत नसल्याने गुंतवणूकीच्या किंमतीमधील घट बाबत तरतूद केलेली नाही.

३. गुंतवणुक रक्कम ही प्रत्यक्ष गुंतविलेल्या किंमती इतकी दर्शविली आहे. व्यवस्थापनाच्या मतानुसार गुंतवणुकीचे मूल्यात होणारी घटीची तरतूद ही तात्पुरत्या स्वरूपाची नसेल तरच केली जावी असे आहे.

४. मुळा प्रवरा इलेक्ट्रीक सहकारी सोसायटी लि., श्रीरामपूर हि महाराष्ट्र राज्य विद्यूत पुरवठा कंपनी लि. ने ताब्यात घेतली आहे. तपशीला अभावी गुंतवणूकीबाबतची नुकसान भरपाई लेख्यामध्ये घेतलेली नाही.

५. **राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे महामंडळाचे ताब्यात नाहीत. त्यामधील घट बाबतची तरतूद केलेली नाही.**

६. **चालू वर्षात श्री. छत्रपती स.सा.का. लि. भवानीनगर यांनी रक्कम रु.५,०००/- इतर ठेव मधून शेअर्स खातेस वर्ग केली. त्यामुळे मागील वर्षाशी म्हणजेच सन २०१९-२० ची तुलना करता गुंतवणुक रक्कम रु. ५,०००/- ने वाढलेली आहे.**

७. **कोपरगाव स.सा.का.लि. या नावात बदल "कर्मवीर शंकरराव काळे सहकारी साखर कारखाना लि." असा केलेला आहे.**

----*----

अनुसूची क्रमांक ८

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ८, बाब क्रमांक २ मत्ता (१) (य)

इतर चालू नसलेली मत्ता

	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
	रुपये	रुपये
भविष्य कालीन महसूली खर्चाचा खर्ची न टाकलेला हिस्सा		
१) उपसा जलसिंचन योजना	५१,६३,३८२	५१,६३,३८२
वजा- शंकास्पद समजलेले	५१,६३,३८२	५१,६३,३८२
एकुण ..	-	-

----*----

अनुसूची क्रमांक ९

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ९ बाब क्रमांक २ मत्ता (२) (ब)

वस्तुसूची

	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
	रुपये	रुपये
वस्तुसूची		
(बाब क्रमांक ४ सोडून व्यवस्थापनाने प्रमाणित व मूल्यनिर्धारित केल्याप्रमाणे)		
१) परिव्यय मूल्यानुसार सामान व सुटे भाग	८०,४५२	९३,२९८
२) परिव्यय मूल्यानुसार रास्त भाव दुकानातील वस्तूंचा साठा		
३) उभी पिके -		
वृक्षशेती, फलोद्यान परिव्यय मूल्य वजा विक्रीची किंमती	६०,१५,५१०	६,६८३,९०१
एकुण ..	**६०,९५,९६२**	**६७,७७,१९९**

टिपा:- अ) वस्तूसूचीमध्ये फक्त इंधन व ऑईल, सिव्हील मटेरिअल असून त्यामुळे त्याचा संख्यात्मक तपशील दाखविणे शक्य होत नाही.

ब) सामान, सुटे भाग, या साठयांचे मुल्यांकन हे प्रत्यक्ष किंमत किंवा निव्वळ मिळणारी किंमत यापैकी जी कमी असेल त्याप्रमाणे केले आहे.

क) वृक्ष शेती आणि फलोद्यान यांचे मुल्यांकन हे प्रत्यक्ष मिळणारे आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक १०

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १०, बाब क्रमांक २ मत्ता (२) (क)

व्यापारी येणे

	३१ मार्च २०२१ अखेर		३१ मार्च २०२० अखेर	
	रुपये		रुपये	
किरकोळ ऋणको (अप्रतिभूत व उचित) समजण्यात आलेले याशिवाय वेगळे म्हटलेले असेल तर)				
१) ६ महिन्यांपेक्षा कमी थकलेल्या अदत्त रकमा		३,४८,११,६५७		२,६९,६४,०९०
२) ६ महिन्यांपेक्षा अधिक काळ थकलेल्या अदत्त रकमा				
(अ) उचित समजलेले	४२,३७,३०,६३९		४१,८५,९०,६७३	
(ब) शंकास्पद समजलेले	१०,१३,५६,९७७		१०,१३,५६,९७७	
	५२,५०,८७,६१६		५१,९९,४७,६५०	
वजा : शंकास्पद कर्जासाठी तरतूद	१०,१३,५६,९७७		१०,१३,५६,९७७	
		४२,३७,३०,६३९		४१,८५,९०,६७३
एकुण ..		**४५,८५,४२,२९६**		**४४,५५,५४,७६३**

टिपा:-

अ) ३१ मार्च, २०२१ रोजी ताळेबंदामध्ये शिलकी दाखविलेल्या ऋणको कडून रूजवातपत्रके मिळविलेली नाहीत. सदरची त्याची पडताळणी झालेली नसून मुख्य कार्यालय, मळे व साखर कारखाने यांच्यामधील शिलकी रकमांचे समायोजन झालेले नाही. पडताळणी न झाल्यामुळे त्याचा वित्तीय तक्त्यावरील परिणाम सांगता येऊ शकत नाही. विशेष कारण म्हणजे सदरची बाब ही फार वर्षापासूनची प्रलंबीत आहे.

ब) करकोळ ऋणको (शंकास्पद येणे रक्कमा वजा करुन) मध्ये रु. ३,४८,११,६५७/- हे सहा महिन्यापेक्षा कमी आणि रु. २,४५,७४,८८५/- हे सहा महिन्यापेक्षा जास्त व तीन वर्षापेक्षा कमी तसेच रु. ३९,९१,५५,७५४/- हे तीन वर्षापेक्षा जास्त कालावधीचे आहेत. किरकोळ ऋणको मधील तीन वर्षापेक्षा जास्तीचे रकमेमध्ये रु. १३६.६४ लाख (मागील वर्षी रु. ११०.९७ लाख) हे तीन वर्षापेक्षा जास्तीचे असूनही वसूली करीता कायदेशीर कार्यवाही केलेली नसून त्याचा समावेश आहे.

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ११, बाब क्रमांक २ वित्त २ (ड)

रोख व रोखी समान

	३१ मार्च २०२१ अखेर		३१ मार्च २०२० अखेर	
	रुपये		रुपये	
रोख व बँकातील शिल्लक				
हाती असलेली रोख रक्कम/ धनादेश व तिकिटे (हाती असलेल्या धनादेशासह रू. काही नाही)		१,३४,९०६		१,७०,४०७
अनुसूचित बँ कामध्ये -				
चालू खात्यामध्ये		३४,८४,७१७		९६,५४,०७९
बचत खात्यामध्ये		१९,००,०४,७५४		२१,६१,३८७
ठेव खात्यामध्ये		३१,२३,५७,५९७		२,४०,४३,१२६
१. कॅनरा बँक	९,०१,४१,६०३		२४,०४३,१२६	
२. स्टेट बँक ऑफ इंडिया	२२,२२,१५,९९४		-	
अनुसूचित नसलेल्या बँकामधील चालू खाते	**चालू वर्षातील कमाल शिल्लक**	-	**चालू वर्षातील कमाल शिल्लक**	-
मार्गस्थ वित्त प्रेषण		-		-
एकुण ..		**५०,५९,८१,९७४**		**३,६०,२८,९९९**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १२, बाब क्रमांक २ मत्ता (२) (य)

अल्प मुदतीची कर्जे व आगाऊ रकमा

	३१ मार्च २०२१ अखेर		३१ मार्च २०२० अखेर	
	रुपये		रुपये	
कर्जे व आगाउ रकमा				
(अप्रतिभूत व उचित समजण्यात आलेले याशिवाय वेगळे)				
१) रोखीत वा वस्तुरुपात वसूली योग्य असलेल्या किंवा मिळणाऱ्या किंमतीच्या आगाऊ रकमा				
अ) उचित समजलेले प्रतिभूत	-	८०,३०,०००	-	८०,३०,०००
ब) उचित न समजलेले अप्रतिभूत	२,५९१८,७१४		२,०३,५६,५५४	
क) शंकास्पद समजलेले	५,९६,३८३		५,९६,३८३	
	२,६५,१५,०९७		२,०९,५२,९३७	
वजा- शंकास्पद आगाऊ रकमांसाठी	५,९६,३८३		५,९६,३८३	
		२,५९,१८,७१४		२०,३,५६,५५४
२) सभासदांची कपात केलेली बिनपरतीची ठेव, मुदत ठेव				
अ) गंगापूर स.सा.का.लि. गंगापूर	२७,७८,७६९		२७,७८,७६९	
ब) शंकर स.सा.का. लि.सदाशिवनगर	१६,१९,८४६		१६,१९,८४६	
क) माळे गांव स.सा.का.लि.	१०,८२३		१०,८२३	
ड) सोमेश्वर स.सा.का.लि.	२,६१७		२,६१७	
इ) श्री छत्रपती स.सा.का.लि.	-		२,१५,८९४	
इ) कर्मवीर शंकरराव काळे स. सा. का.लि. (कोपरगाव स.सा.का.लि.)	२,०८,५२०		२,०८,५२०	
		४६,२०,५७५		४८,३६,४६९
३) किरकोळ ठेवी (सुरक्षा ठेव)		२,४१,५०,०३३		२,४१,४९,२८३
एकुण		**६,२७,१९,३२२**		**५,७३,७२,३०६**
*** कर्ज व आगाउ रकमांमध्ये खालील बाबींचा समावेश आहे. (शंकास्पद येणी सोडून)**				
संचालकाकडून येणे		-		-
कमाल येणे रक्कम		-		-
अधिकाऱ्यांकडून येणे		-		-
कमाल येणे रक्कम		-		-

टिपा:-

अ) बिन परतीची ठेव म्हणजे सहकारी साखर कारखान्यांनी ऊस विक्री निधीतून त्यांचे उपविधी व नियमावलीनुसार कपात केलेली रक्कम त्यांनी त्यांचेकडे ठेवून घेतली असून सभासदत्व रद्द केलेनंतर मिळणारी आहे.

ब) व्यवस्थापनाचे मते न्यायालयाने कंत्राटदाराच्या बाजूने हुकूमनामा (मे २००४) केला. त्यास स्थगिती देण्याकरिता रक्कम रुपये ८०.३० लाख न्यायालयात भरणा केली असून त्याची वसूली रोख किंवा वस्तूरुपात होईल म्हणून ती प्रतिभूत आहे असे विचारांत घेऊन "चालू मत्ता, कर्जे आणि आगाऊ रकमा - उचित समजलेले प्रतिभूत" या शिर्षकाखाली दाखविले आहेत. सन्माननीय न्यायालयात रक्कम रु.८०.३० लाख काढून घेणेबाबत सध्या सिव्हील एम.ए./२०२१ मध्ये Execution प्रोसिडिंग / स्पेशल दरखास्त नं. १९३/२००३ दि.१३/०८/२०२१ रोजी दाखल केले आहे.

क) दि. ३१/०३/२०२१ रोजीचे ताळेबंदात दिसत असलेल्या पार्टी (येणी) आणि इतर यांचे येणे नांवे शिल्लकी रकमांबाबत रुजूवातपत्रके मिळविलेली नाहीत. सदरची येणे शिल्लकीची पडताळणी झालेली नसून मुख्य कार्यालय, मळे व साखर कारखाने यांचेमधील येणे शिल्लकी रकमांचे समायोजन झालेले नाही. पडताळणी न झाल्यामुळे त्याचा वित्तीय तक्त्यांवरील परिणाम सांगता येऊ शकत नाही. विशेष कारण म्हणजे सदरची बाब ही फार वर्षापासूनची आहे.

ड) कर्जे व आगाऊ रकमा मध्ये एक वर्षापेक्षा कमी रक्कम रु. १,०५,५२,९७०/-, एक वर्षापेक्षा जास्त असलेली आणि तीन वर्षापेक्षा कमी रक्कम रु. ३,३८,८२,८५०/- आणि तीन वर्षापेक्षा अधिक काळ असलेली रक्कम रु. १,८२,८२,५०२/- यांचा समावेश आहे.

इ) अप्रतिभूत व उचित समजलेले रक्कमेमध्ये बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड इंडस्ट्रिज लि. च्या मत्तांचा समावेश असून मत्तांचे मुल्य वादग्रस्त आहेत. बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड इंडस्ट्रिज यांनी मत्तांचे मुल्य रु.२७,७२,७३४.५० (महामंडळाने द्यावयाची रक्कम) केले आहे. तर महामंडळाने त्यांचे मुल्य रु.१३,७७,५२०.३३ केले असून हि बाब वादग्रस्त आहे. महामंडळाने मत्तापोटी दिलेल्या अग्रिम रक्कम रु. १३,७७,५२०.३३ ही अनुसूची क्रमांक ६ चालू भांडवली कामे रक्कम रु. ५३,४०,८५४/- मध्ये समाविष्ट आहे आणि रु.१३,९५,२१३.६७ हि अल्प मुदतीची कर्जे व आग्रिम (अनुसूची क्रमांक १२ (ब)) अप्रतिभूत उचित) मध्ये दाखविलेली आहेत.

फ) मे. सदस्य औदयोगिक न्यायालय, अहमदनगर यांचेकडील अर्ज (पीजीए) क्र. ५६०/२०११, ५६१/२०११, ५६२/२०११, ५६३/२०११, ५६४/२०११ यामध्ये दि. ०५/०२/२०१८ रोजी दिलेल्या निर्णय व आदेशा विरुध्द महामंडळाने सेवाउपदान प्रदान कायदा,१९७२ कलम ७(७) आणि नियम १८ अन्वये अपिल दाखल केलेले आहे. तसेच न्यायालयाच्या आदेशानुसार रक्कम रु. २,२६,९८,५००/- मे. औदयोगिक न्यायालय, अहमदनगर यांचेकडे जमा केलेली आहे. सदर रकम इतर ठेवी (सुरक्षा ठेव) मध्ये दर्शविली आहे.

ग) "कोपरगांव सहकारी साखर कारखाना लि." या नावात बदल "कर्मवीर शंकरराव काळे सहकारी साखर कारखाना लि." असा केलेला आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक १३

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १३, बाब क्रमांक २ मत्ता (२) (फ)

इतर चालू मत्ता

	३१ मार्च २०२१ अखेर	३१ मार्च २०२० अखेर
	रुपये	रुपये
महामंडळाची अनिवार्य संपादित झालेल्या जमिनीची येणे रक्कम	-	३,१९,५५,३०८
एकुण	-	**३,१९,५५,३०८**

----*----

अनुसूची क्रमांक १४

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १४ बाब क्रमांक १

कंपनीने केलेल्या व्यवहारातून मिळालेल्या उत्पन्नाची माहिती

	२०२०-२०२१		२०१९-२०२०	
	रुपये		रुपये	
व्यवहारातून मिळालेले उत्पन्न				
अ. संयुक्त शेती		२५,८५,८५,८२६		२९,१६,७०,९२९
ब. वृक्षशेती फळे		२३,७७,२००		२२,५६,७४३
एकुण		**२६,०९,६३,०२६**		**२९,३९,२७,६७२**

टिपा:-

अ) संयुक्त शेती कार्यक्रमापासून मिळणारे उत्पन्न हे करारानुसार आणि उपर्जित तत्वानुसार लेख्यांमध्ये दाखविले आहे. मागील वर्ष २०१९-२०२० शी तुलना करता सन २०२०-२०२१ मध्ये संयुक्त शेतीधारक थकीत रक्कमा भरत नसल्याने त्यांचे करार रद्द करावे लागल्याने संयुक्त शेती पासून मिळणारे उत्पन्न रू. ३३०.८५ लाखाने कमी झालेले आहे.

ब) सन २०२०-२०२१ मध्ये वृक्ष शेती आणि फलोद्यान पासून मिळणारे उत्पन्नात मागील वर्ष म्हणजेच २०१९-२०२० शी तुलना करता रू. १.२० लाखाने वाढ झालेली आहे. सन २०२०-२१ मध्ये सदाशिवनगर मळ्याची जमीन राष्ट्रीय महामार्ग नं. ९६५ जी करीता संपादित झाली. त्यावरील डाळिंब पिकाची किंमत ही सन २०२२-२३ मध्ये मिळाली. (वृक्ष शेती आणि फळे विक्री मध्ये दर्शविलेली आहे.)

----*----

अनुसूची क्रमांक १५

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १५ बाब क्रमांक २

इतर उत्पन्न बाबतची माहिती

	२०२०-२०२१	२०१९-२०२०
	रुपये	रुपये
इतर उत्पन्न-		
१. मिळालेले व्याज (एकुण)		
१.१. चालू गुंतवणूकीवरील व्याज (वजा केलेला कर रु. ६,२३,१५३/- मागील वर्षी रु. ३,३०,१०५/-)	८३,९६,१३९	४२,४१,९४४
२. इतर व्याज	५७,५४,५३२	५५,४८,५०८
३. संपादित जमिनीपासून उत्पन्न	७,०५,०४,०२९	५,७९,२०,४२९
४.विकलेल्या मत्तावरील नफा	५७,५७२	१७,५७९
५. जागा वापरमूल्ये	२,०९,८१,१८१	२,३१,५४,८१८
६. संकीर्ण उत्पन्न	४३,०५,०५८	१,०१,५०,८८५
एकुण	**१०,९९,९८,५११**	**१०,१०,३४,१६३**

टिपा:-

अ) इतर उत्पन्न

*** घरभाडे पासूनचे उत्पन्न.**

घरभाडे पासूनचे उत्पन्न हे वापरमूल्य करारानुसार आणि उपर्जित तत्वानुसार दर्शविलेले आहे.

*** व्याजापासूनचे उत्पन्न.**

गुंतवणूकीवरील व्याज आणि इतर व्याजापासून मिळणारे उत्पन्न हे संबंधीत लागू असलेल्या दरानुसार उपर्जित तत्वानुसार दर्शविलेले आहे.

*** विलंबाने आलेल्या ऊस रक्कमेवरील व्याजापासून मिळणारे उत्पन्न.**

सन्माननीय न्यायालय आदेश (स्पेशल दिवाणी दावा नं. ४७/२००६) नुसार विलंब झालेल्या ऊस रकमेवरील व्याजापासून मिळणारे उत्पन्नाची वसुलीची सन २०२०-२०२१ तरतुद केलेली नाही. कारण मागील वर्षाच्या रक्कमा मिळालेल्या नाहीत. बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड इंडस्ट्रीज लि. यांचे विरुध्द महामंडळाने मा. दिवाणी न्यायाधिश (वरीष्ठ स्तर), श्रीरामपूर यांचेकडे स्पेशल दिवाणी दावा नं. २००६ चा ४७ दाखल केला होता. मा. दिवाणी न्यायाधिश वरीष्ठ स्तर यांनी महामंडळाचे बाजूने अंशत: हुकूमानामा दिला आहे. सदरील हुकूमनामास अनुसरून महामंडळाने दरखास्त म्हणजेच हुकूमनामा कार्यवाही अर्ज नं. ०३/२०१२ मा. दिवाणी न्यायाधिश वरीष्ठ स्तर, श्रीरामपूर यांचेकडे केले आहे. महामंडळाने कार्यवाही अर्जात १८ टक्के प्र.व. प्रमाणे चक्रवाढ व्याजाची हक्काची मागणी केली आहे.

संपादित जमीनीपासून अतिरिक्त उत्पन्न -

श्रीपुर मळ्यावरील गट नं. २८४,३४८,३३१,१३,१७८१,१४६३ राष्ट्रीय महामार्ग नं. ९६५ करीता संपादित झाले आहे. तथापि निवाडामध्ये नजीकचे शेतकऱ्यांची नावे त्यात समाविष्ट असल्याने प्रत्यक्ष संपादित क्षेत्र आणि रक्कम अंतिम न झाल्यामुळे त्याची रक्कम मिळालेली नाही आणि त्याची तरतुदही केलेली नाही.

संपादित जमीनीचे उत्पन्न

तपशिल	रक्कम रुपये
सदाशिवनगर मळा - सन २०२०-२१ मध्ये राष्ट्रीय महामार्ग नं. ९६५ करीता ७६०० स्क्वे. मीटर जमीन संपादित झाली आणि सन २०२०-२१ मध्ये रक्कम ही मिळाली.	**१,३६,०२,१८५.००**
श्रीपुर मळा - सन २०१८-१९ मध्ये राष्ट्रीय महामार्ग नं. ९६५ जी करीता जमीन संपादित झाली आणि सन २०२०-२१ मध्ये रक्कम मिळाली.	**२,१९,५०,८१०.००**
रत्नपुरी मळा - सन २०२०-२१ मध्ये राष्ट्रीय महामार्ग नं. ९६५ जी करीता जमीन संपादित झाली आणि सन २०२०-२१ मध्ये रक्कम ही मिळाली.	**३,४९,५१,०३४.००**
एकूण	**७,०५,०४,०२९.००**

ब) संकीर्ण उत्पन्न रु. ४३,०५,०५८/- मध्ये खालीलप्रमाणे समावेश आहे :-

अ.क्र.	तपशिल	२०२०-२०२१ (रुपये)
१	निविदा फॉर्म विक्री	५,७४,३५०.००
२	माहिती अधिकार	३,०११.००
३	व्याज, दंड/नियमभंग/नुकसान/वसूली	१०,८५०.००
४	संयुक्त शेतीची जप्त सुरक्षा ठेव	३२,२४,९८९.००
५	उभे पिक विक्री करुन अतिक्रमणातील वसूली	५०,२५४.००
६	पाईप लाईन आणि प्लॉट रस्ते/ना हरकत प्रमाणपत्र	६४,०९०.००
७	इतर	४६८.००
८	पाणी आकार/ दुरुस्ती आकार	४२,६६२.००
९	कंपोष्ट खत/मुरुम/ विक्री	२,००,६००.००
१०	चराई/ गवत विक्री/सायफन आकार	१,३३,७८४.००
	एकूण.	**४३,०५,०५८.००**

----*----

अनुसूची क्रमांक १६

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १६ बाब क्रमांक २

साठ्यातील वाढ / (घट)

	२०२०-२०२१		२०१९-२०२०	
	रुपये		रुपये	
साठयातील वाढ/(घट)				
सुरुवातीचा साठा				
अ) वृक्षशेती (परिव्यय मूल्यानुसार)	६६,८३,९०१		७४,२६,५५७	
		६६,८३,९०१		७४,२६,५५७
वर्षा अ खेरीचा साठा				
अ) वृक्षशेती (परिव्यय मूल्यानुसार)	६०,१५,५१०		६६,८३,९०१	
		६०,१५,५१०		६६,८३,९०१
साठ्यातील वाढ/(घट)		**(६,६८,३९१)**		**(७,४२,६५६)**

टिप:- अ) चालू वर्ष २०२०-२०२१ मध्ये वृक्षशेती, फलोद्यान यांचे मूल्यांकन हे प्रत्यक्ष मिळणाऱ्या रकमेवर आधारित आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक १७

३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १७ बाब क्रमांक ४

कर्मचारी कल्याण खर्च

	२०२०-२०२१		२०१९-२०२०	
	रुपये		रुपये	
१) कर्मचाऱ्यांना दिलेले व तरतूद केलेले-				
१) वेतन व मजूरी	५,२४,६४,५५०		५,०७,४८,६५७	
२) सानुग्रह अनुदान	८,३८,१९०		१४,०५,६४५	
३) भविष्य निर्वाह निधी आणि इतर निधींना अंशदान	२१,२२,५६०		२६,०९,३४७	
४) कर्मचारी वर्गाचे कल्याण (व्यवस्थापकीय संचालक रु. ५,४९१/- यांचेसह) (मागील वर्षी रु ३०,५८८/-)	१,७८,९५०		४,६७,८७१	
५) सेवा उपदान	२७,०२,८३७		३९,४१,५८६	
		५,८३,०७,०८७		५९,१७३,१०६
२) संचालकांचे परिश्रमिक आणि खर्च				
अ) व्यवस्थापकीय संचालक यांचे वेतन व भत्ते	२४,९०,८५५		२३,९८,२००	
ब) निवृत्ती वेतन व रजा वेतन यांना अंशदान	६,२८,०९०		-	
		३१,१८,९४५		२३,९८,२००
एकुण		**६,१४,२६,०३२**		**६,१५,७१,३०६**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १८, बाब क्रमांक ४

इतर खर्च

	२०२०-२०२१		२०१९-२०२०	
	रुपये		रुपये	
अ) व्यवस्थापन विषयक व इतर खर्च -				
१) दुरुस्ती व निगा				
अ) कृषि-यंत्रसामुग्री	-		-	
ब) इमारत	१,८७,१३०		५१,८६५	
क) इतर	३,१४,०४६		३,८७,५२८	
		५,०१,१७६		४,३९,३९३
२) आस्थापना खर्च -				
अ) टपाल, लेखनसामग्री व दूरध्वनी खर्च	४,३५,१२९		३,७६,५५२	
ब) प्रवास खर्च (व्यवस्थापकीय संचालक रु. ६९,२०७/- यांचेसह) (मागील वर्षी रु १,०९,९४९/-)	७,४८,४२२		१२,७१,७९५	
ब) लेखापरीक्षकांची फी व वरकड खर्च				
१) लेखापरिक्षण फी	७५,०००		७५,०००	
२) सामान सेवा कर	-		-	
क) इतर				
१) विमा	६८,०४५		१,०२,३५०	
२) माल काढणे व पाठविणे खर्च	-		२५०	
३) भाडे	२,०३,१३५		२,०५,५३५	
४) पट्टी व कर	२७,३७,४६४		२५,४५,२७७	
५) कायदे व सल्लाविषय क खर्च	३,०९,४८०		२१,८४,०७७	
६) वापरलेले सामान व सुटे भाग	४,४३,२३८		९,०९,११२	
७) वीज व इंधन	१४,४१,१५१		१८,५३,९१२	
८) संकीर्ण खर्च	१,०२,८७,८३०		१,०२,०५,९०१	
		१,६७,४८,८९४		१,९७,२९,७६१
ड) विकलेल्या मत्तावरील तोटा		-		१६०
य) दिलेले व देय असलेले व्याज		८,८३,५१२		८,८३,५१२
१) शासकीय कर्जावर	-		-	
२) शासनाच्या जमिनीच्या मूल्यावर	३,९५,५४६		३,९५,५४६	
३) इतर	४,८७,९६६		४,८७,९६६	
एकुण		**१,८१,३३,५८२**		**२,१०,५२,८२६**

टिपा:-

अ) महामंडळाने सन १९६३-६४ पासून ते २०१२-१३ पर्यंत पगार, व्यवस्थापन आणि दैनंदिन खर्चाकरीता अल्प मुदतीची कर्जे रक्कम रुपये १२८.८५ कोटी महाराष्ट्र शासनाकडून परतफेड करणेचे अटीवर घेतली होती. सन २०१३-२०१४ पासून ते २०१९-२०२० पर्यंत कर्जाची रक्कम रु. १२८.८५ कोटी महाराष्ट्र शासनास परतफेड केली आहे. त्यामुळे चालू वर्षात कर्जावरील व्याज निरंक आहे.

ब) महाराष्ट्र शासनाने महसूल व वन विभागाचे पत्र आयसीएच-१३८१/३२१४८/२१८/ज-७ दि. १४/०८/१९८२ -नूसार शासनाला देय असलेली जमिनीच्या मूल्याची रक्कम रु.६०,८५,३२२.४७/- यावर ६.५ टक्के प्रती वर्षी दराने व्याजाची रक्कम रु. ३,९५,५४६.०० ची तरतूद केलेली आहे.

क) एकूण इतर व्याज यामध्ये बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड लि. यांना देय व्याज रुपये ४,८७,९६६/- चा समावेश आहे. सन १९६५-१९६६ ते २००३-२००४ या कालावधीतील देय भाडयांवर १५ टक्के दराने चक्रवाढ व्याजासह आणि २००३-२००४ पासून १२% दराने सरळ व्याज मिळणेबाबत स्पेशल दिवाणी दावा नं. ५१/२००४ चा दावा बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड इंडस्ट्रीज लि. यांनी महामंडळाविरुध्द सन्माननीय दिवाणी न्यायालय (अहमदनगर जिल्हा) यांचेकडे निवाडा करणेबाबत दाखल केला होता. सन्माननीय दिवाणी न्यायालयाचे आदेशानूसार व्याजाची तरतूद केली आहे.

ड) किरकोळ खर्च रु. १,०२,८७,८३०/- मध्ये खालील समावेश आहे.

अ.क्र.	तपशिल	२०२०-२०२१ रक्कम (रु.)
१	रेव्हेन्यू/कोर्ट फी/इतर न्यायालय खर्च/स्टॅंप्स/रबर स्टॅंप्स	६७,८१२.००
२	झेरॉक्स/टायपिंग चार्जेस/डिजिटल स्वाक्षरी/फॅक्स/कार्टेज भरणे/ इंटरनेट चार्जेस/ भ.नि.चार्जेस / व्यवसाय कर/कॉम्पूटर खर्च/टोल/पुर्नपरतावा/ इतर	४,८७,५७७.००
३	फोटो / व्हिडीओ चार्जेस	६८,८५८.००
४	जनरल सामान	१,६२,०८७.००
५	पुजा खर्च आणि इतर कार्यालयीन खर्च	१४,९०२.००
६	७/१२ उतारा/नकाशा/मुल्यांकन	९,८८५.००
७	नकाशा खर्च	३,७१०.००
८	खोल्यांचे पाणी व्यवस्थापन	१,६५,४६४.००
९	जाहीरात	५,९७,९१०.०२
१०	बैठक /अतिथीगृह खर्च	१,३१,९४०.००
११	वस्तू व सेवा कर २ % टिडीएस	५,६९,९४३.५४
१२	अनाधिकृत पिके काढणे / भाडोत्री ट्रक्टर/जेसीबी /पोलीस संरक्षण आकार	१४,८२,५२२.००
१३	बँक चार्जेस	३६,९२१.१०
१४	अतिथ्य / बैठक खर्च	७४,२४१.००
१५	सुरक्षा परिक्षण फी आणि नोंदणी खर्च	७२,८००.००
१६	भाडोत्री जीप	२,१०,२८८.००
१७	तयार करणे बसविणे खर्च (मळ्यावरील नाव आणि ब्लॉकनिहाय व सर्व्हे नंबरचे जमीनीचे बोर्ड, सिमेंट पोल इ.)	१,६१,७००.००
१८	पी एफ ट्रस्ट लेखापरिक्षण फी/ आयकर सल्ला/ आरओसी फायलींग फी	३७,४१२.००
१९	संपादित जमीनीचा नजराना	५६,९०,९१२.००
२०	जमीन मोजणी आकार	८८,९४१.००
२१	रंग देणे	१,४७,५०४.००
२२	परवाना व नूतनीकरण	४,५००.००
	एकूण	**१,०२,८७,८२९.६६**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १९

मागील वर्षाचे संबंधित विनियोजने.

लेख्यांचे शिर्षक	२०२०-२०२१		२०१९-२०२०	
	नांवे	जमा	नांवे	जमा
	रुपये		रुपये	
१. सेवा उपदान	३४,७६,६३८	४८,६७९	३,४३४,९७५	६५,०४५
२. सकीर्ण खर्च	६,७९,०९७	१,५९,५६०	२,६१४,४५९	९२,३३३
३. संकीर्ण उत्पन्न, व्याज	९१,०५२	१५,७५,८४२	७६१,७६६	६२७,७५८
४. वेतन व मंजूरी, सानुग्रह अनुदान	४,७१,४९२	१९,०२,९८८	१,५०६,५०३	६००,२०५
५. इतर/पट्टी व कर	१,२१,५४१	१६,७८,३८१	२,९३९,८३०	५७४,८२१
६. जल सिंचन-वीज	२०,८५,४०६	२१,११,९४५		२९५
७. संयुक्त शेती उत्पन्न	४,१२,४४,४४७	२,३८,६८,०७०	३,४५०,०७०	१२,१३४,६०४
८. आयकर	-	-	-	-
९. संपादित जमिनीपासून उत्पन्न	२,०५,१८,४६५	१४,३२,२६,९६५	१,०५८,४०५	८२,०६२,५५४
१०. शासन कर्जावरील व्याज	-	-	-	५५२,२६६,०११
एकुण	**६,८६,८८,१३८**	**१७,४५,७२,४३०**	**१५,७६६,००८**	**६४८,४२३,६२६**
निव्वळ शिल्लक	**जमा रु. १०,५८,८४,२९२/-**		**जमा रु. ६३,२६,५७,६१८/-**	

टिपा:-

१) मागील वर्षाचे खर्च - उत्पन्न आणि उल्लेखनीय बाबी ज्या ठिकाणी स्वतंत्रपणे दाखविणे उचित आहे त्यानुसार दर्शविलेल्या आहेत.

२) संपादित जमीनीपासून मिळालेल्या उत्पन्नाचा तपशिल -

तपशिल	क्षेत्र (एकर)	रक्कम (रुपये)	नजराना (रुपये)	कमी केलेले जमीनीचे मुल्य	निव्वळ मिळालेली रक्कम (रुपये)
चांगदेवनगर मळा - **सन २००७-२००८ मध्ये केंद्रीय रेल्वे करीता संपादित केली आणि सन २००७-०८ मध्ये रक्कम मिळाली.**	**६.०६**	**५,४१,२८४.००**	**०.००**	**२०,६१४.००**	**५,२०,६७०.००**
रत्नपुरी मळा - **सन २०१२-१३ मध्ये रत्नपुरी मळयाची ५ एकर जमीन वालचंदनगर पोलीस स्टेशन इमारती करीता संपादीत झाली. दि. ३०/१२/२००६ रोजी नुकसान भरपाईची रक्कम रुपये ८०,००,०००/- महामंडळास मिळाली. अंथुर्णे गट क्र. ८४७ जमीनीचे संपादन महाराष्ट्र शासनाचे**	**५.००**	**८०,००,०००.००**	**०.००**	**६,९८३.००**	**७९,९३,०१७.००**

तपशिल	क्षेत्र (एकर)	रक्कम (रुपये)	नजराना (रुपये)	कमी केलेले जमीनीचे मुल्य	निव्वळ मिळालेली रक्कम (रुपये)
पत्र क्र.आयसीएच/३४१२/ पी.के.-१५/ ल-७ दि.०६/०६/२०१३ अन्वये करण्यात आले.					
कोल्हापूर मळा - सन २००९-१० मध्ये कोल्हापूर मळयावरील जमीन क्षेत्र २८ गुंठे शिये जकात नाका ते बावडा मळा गल्ली रस्ता रुंदीकरणाकरीता संपादित झाली. दि. १५/१२/२०१३ रोजी नुकसान भरपाईची रक्कम रुपये १७,५६,६८१/- महामंडळास मिळाली. महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगर रचना अधिनियम १९६६ कलम १२६ (४) आणि संपादन अधिनियम १८९४ कलम ६ तातडीचे कलम १७ अन्वये जकात नाका ते बावडा रस्ता रुंदीकरणा करीता संपादित झाली.	२८ गुंठे	१७,५६,६८१.००	०.००	२,१८४.००	१७,५४,४९७.००
श्रीपूर मळा- सन २०१८-१९ मध्ये राष्ट्रीय महामार्ग नं. ९६५ जी करीता संपादित झाली आणि सन २०२०-२१ मध्ये रक्कम मिळाली.	४९४७३ स्क्वे. मीटर (१२.२२ एकर)	१३,२९,५८,७८१.००	१,३२,९५,८७७.००	०.००	११,९६,६२,९०४.००
एकूण	९७.२४	१४,३२,५६,७४६.००	१,३२,९५,८७७.००	२९,७८१.००	१२,९९,३१,०८८.००

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे
एम.एस.गोडबोले आणि असोसिएटस,
सनदी लेखापाल यांचे करिता.

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक २० पाहाव्यात.

सही/-	सही/-	सही/-	सही/-	सही/-
(सीए चिन्मय डी. करांडे)	(संदिप एस. ओव्हाळ)	(श्रीमती रुपाली डंबे - आवले)	(विश्वजीत माने, भा.प्र.से.)	(अनिल कवडे, भा.प्र.से.)
सभासद क्र. १५७७००	मुख्य कार्यकारी (वित्त)	सचिव/मुख्य कार्यकारी (प्रशासन)	व्यवस्थापकीय संचालक	संचालक

फर्म नोंदणी नं. १०३२३६ डब्ल्यु/
युडीआयएन ऑफ आयसीएआय - २३१५७७००बीजीयुएआय झेड९५८६ दिनांक : २७-सप्टेंबर, २०२३

अनुसूची क्रमांक २०

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी असलेला ताळेबंद व त्या दिवशी असलेल्या वर्षाचा नफातोटा यांना जोडलेल्या व त्याचा भाग असलेल्या वित्तीय टिपा आणि लेख्यांची महत्वाची धोरणे.

अ) १. लेख्यांची महत्वाची धोरणे.

२. लेख्यांची पध्दत

- लेख्यांचे तत्व प्रमाणकानुसार सर्व बाजूंनी पूर्ण होतील असे आर्थिक तक्ते तयार केलेले आहेत.
- भारतामध्ये सर्वसाधारण मान्य केलेल्या लेख्यांची तत्वे यांस अनुसरून ऐतिहासिक परिव्यय तत्व आणि दीर्घकालीन संस्था चालेल अशा पध्दतीस आणि उपर्जित तत्वास अनुसरून आर्थिक तक्ते तयार केले आहेत. फक्त जिथे की राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रावरील व्याज आणि महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाची ऋणपत्रे रोखीचे तत्वावर लेख्यांमध्ये दर्शविलेली आहेत.

३. घसारा

- दिनांक ०१/०४/१९८७ ला किंवा त्या नंतर संपादीत केलेल्या स्थिर मत्तांवरील घसाऱ्याची तरतूद कंपनी कायदा १९५६ चे अनुसूची १४ अन्वये दर्शविलेल्या दरानुसार सरळ पध्दतीने केलेली आहे.
- दिनांक ०१/०४/१९८७ पूर्वी संपादीत केलेल्या स्थिर मत्तांवरील घसाऱ्याची तरतूद व्यवस्थापनाने ठरविलेल्या अंदाजीत आयुष्याच्या आधारे केलेली आहे.

ब) लेख्यांवरील टिपा :-

१ स्थिरमत्ता (अनुसूची क्रमांक ४)

शासनाला देय असलेल्या जमिनीच्या मूल्यावरील रक्कमेविषयी स्थिती सारांशपणे खाली दिली आहे. त्यावर प्रती वर्षी ६.५% दराने व्याजाच्या रक्कमेची तरतूद केलेली आहे.

तपशील		रुपये
जमिनीच्या मूल्याची रक्कम (१३ मळयां करीता)		४,०८,४६,०३६.४९
अधिक :- आदेशातील ६ (फ) शर्तीनुसार माजी खंडकऱ्यांना अदा भाडे.		१,०१,९६,३३५.००
एकूण जमिनीच्या मूल्यावरील देय रक्कम (१३ मळयां करीता)		५,१०,४२,३७१.४९
वजा :-		
१. शासनाच्या वतीने माजी खंडकऱ्यांना (१३ मळयां करीता) जमिनीचे भाडे/ तदर्थ खंड म्हणून अदा केले	३,१०,७९,५१०.५३	
२. शासनाला दि.१८.२.८२ ला रक्कम अदा केली आणि १९८८-८९ मध्ये "मत्ता खरेदी करीता किरकोळ ऋणको" यापोटी करीता समायोजित केली	५०,००,०००.००	
३. श्री साईबाबा संस्थान शिर्डी करिता लक्ष्मीवाडी मळयावरील संपादन केलेल्या नुकसान भरपाई रक्कमेमधून शासनाने वसूल केलेली रक्कम	८८,७७,५३८.४९	४,४९,५७,०४९.०२
शासनाला द्यावयाची निव्वळ देय रक्कम		६०,८५,३२२.४७

४ आकस्मिक मत्ता:-

हरिगांव मळायावरील सन्माननीय न्यायालय आदेश (स्पेशल दिवाणी दावा नं. ४७/२००६) नुसार विलंब झालेल्या ऊस रकमेवरील व्याजापासून मिळणारे उत्पन्नाची वसुलीची सन २०१९-२०२० तरतुद केलेली नाही. कारण मागील

वर्षाच्या रक्कमा मिळालेल्या नाहीत. बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड इंडस्ट्रीज लि. यांचे विरुध्द महामंडळाने मा. दिवाणी न्यायाधिश (वरीष्ठ स्तर), श्रीरामपूर यांचेकडे स्पेशल दिवाणी दावा नं. २००६ चा ४७ दाखल केला होता. मा. दिवाणी न्यायाधिश वरीष्ठ स्तर यांनी महामंडळाचे बाजूने अंशत: हुकूमानामा दिला आहे. सदरील हुकूमनामास अनुसरून महामंडळाने दरखास्त म्हणजेच हुकूमनामा कार्यवाही अर्ज नं. ०३/२०१२ मा. दिवाणी न्यायाधिश वरीष्ठ स्तर, श्रीरामपूर यांचेकडे केले आहे. महामंडळाने कार्यवाही अर्जात १८ टक्के प्र.व. प्रमाणे चक्रवाढ व्याजाची हक्काची मागणी केली आहे

तपशिल खालीलप्रमाणे-

	वर्ष	**मुदल अधिक व्याज रुपये**	**व्याज १८ टक्के प्र.व. प्रमाणे रुपये**
१	२०१६-२०१७	२२,९३,०५,४६०	४,१२,७४,९८३
२	२०१७-२०१८	२७,०५,८०,४४३	४,८७,०४,४८०
३	२०१८-२०१९	३१,९२,८४,९२३	५,७४,७१,२८७
४	२०१९-२०२०	३७,६७,५६,२१०	६,७८,१६,११८
५	२०२०-२०२१	४४,४५,७२,३२८	८,००,२३.०२०
	एकूण		२९,५२,८९,८८८

५. आकस्मिक दायित्वे :- दाव्यानुसार देणी आभिस्विकार केलेली नाहीत.

(रुपये लाखात)

तपशिल	**२०२०-२०२१**	**२०१९-२०२०**
तरतूद न केलेली आकस्मिक दायित्वे		
माजी व्यवस्थापनाकडून इतर आकारासहीत घेतलेल्या मत्ता व मालमत्तेबाबत	२१.४०	२१.४०
खाजगी साखर कारखान्यांना अदत्त म्हणून देणे असलेल्या रक्कमेवरील व्याज	११९.९८	११९.९८
"सी" आणि "डी" टाईप निवासस्थान इमारतीच्या संभाव्य खर्चाच्या वाढीबाबत तरतूद	१.०४	१.०४
तरतूद न केलेली वादग्रस्त दायित्वे :		
मुंबई कामगार कल्याण निधी हिश्यावरील दंडनीय व्याज	३.८४	३.८४
रावळगाव शुगर फार्म	२.४४	२.४४
महामंडळाच्या विरूध्द असलेल्या दाव्यां बाबतचे मूल्यांकन ज्यांची लेख्यांमध्ये तरतूद केलेली नाही. सोमेश्वर स.सा.का. ली. ४०/२००६	४२१.५९	४२१.५९
वादग्रस्त मत्तांचे अंतिम मुल्यांकन प्रलंबित असल्याने	३.२६	३.२६

दायित्वाची रक्कम निश्चित करता येत नाही म्हणून तरतूद केली नाही.

अ. महामंडळाला माहित नसलेली कायदेशीर दाव्यातून उद्‌भवणारी देणी.

ब. भविष्य निर्वाह निधी आणि कृषि आयकराच्या विलंबाने अदा केलेल्या रकमेवरील नुकसान भरपाई /व्याज

क. महामंडळाने अगोदरच्या वर्षात महामंडळाचे विविध मळ्यांवरील वेडी बाभूळ खालील जमीन मशागती योग्य करण्याचे उद्देशाने वेडी बाभळीच्या झाडांची तोड करणेबाबतचा करार केला होता. तथापि, कंत्राटदाराने करारनाम्यामध्ये नमूद केलेल्या शर्ती व अटींची पूर्तता न केल्यामुळे त्या बाबत वाद निर्माण झाला आणि म्हणून महामंडळाने कंत्राटदाराविरूध्द दिनांक २१/०१/१९९८ रोजी रक्कम रू.७५.८० लाखाचा दावा दाखल केला. कंत्राटदाराने सुध्दा दिनांक १५/०४/१९९८ रोजी महामंडळाविरूध्द रक्कम रू.११८ लाखाचा केलेला दावा दिवाणी न्यायाधीश वरिष्ठ स्तर, पुणे यांनी फेटाळला आहे.

चालू मत्ता आणि चालू दायित्वे (अनुसूची क्र.८)

६. गंगापूर सहकारी साखर कारखाना लि. ने घेतलेल्या जलसिंचन योजने करीता दिलेली रक्कम रू.५१.६३ लाख (मागील वर्षी रू.५१.६३ लाख) लेख्यामध्ये संकीर्ण खर्च या शिर्षकाखाली (भविष्यकालीन महसूली खर्च)

दाखविलेली दिसून येते, ती निर्लेखित केलेली नाही. महामंडळ दरवर्षी जलसिंचन योजनेखाली प्रत्यक्ष भिजणाऱ्या क्षेत्राचा विचार करून रक्कम निर्लेखित करण्याचे धोरण राबवित आहे . तथापि १९९४-१९९५ पासून योजनेनुसार कांहीही क्षेत्र भिजविले गेलेले नाही म्हणून २००८-२००९ या अहवाल वर्षात संपूर्ण रकमेची तरतूद केलेली आहे.

नफा तोटा खाते

७. कर्मचारी वर्गाचे कल्याण या खर्चामध्ये व्यवस्थापकीय संचालक यांना अदा केलेल्या रु. ४,५००/- (मागील वर्षी रु. ५,४९१/-) वैद्यकीय बीलाच्या रकमेचा समावेश आहे.

८. कंपनीची सामाजिक बांधिलकी

१. कंपनी कायदा २०१३ मध्ये कलम १३५ अन्वये महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळास सी एस आर (कंपनीची सामाजिक बांधीलकी) च्या तरतुदी लागू होतात. त्यानुसार सी एस आर रक्कम रु २,७१,८३,०९२/- येत असुन दिनांक ३१.०३.२०२१ पर्यंत रक्कम खर्च केलेली नाही. तपशिल खालीलप्रमाणे -

आर्थिक वर्ष	पीबीटी (करापुर्वीचा नफा) रु			
	२०१७-२०१८	२०१८-२०१९	२०१९-२०२०	२०२०-२०२१
२०१५-२०१६	९२,६९,७६४	-	-	-
२०१६-२०१७	९४,७३,९५६	९४,७३,९५६	-	-
२०१७-२०१८	४०,१६,६६,७३३/-	४०,१६,६६,७३३	४०,१६,६६,७३३	-
२०१८-२०१९	-	१८,८१,६४,१२७	१८,८१,६४,१२७	१८,८१,६४,१२७
२०१९-२०२०	-	-	९४,२५,२३,४६९	९४,२५,२३,४६९
२०२०-२०२१	-	-	-	३९,४७,०६,५८३
मागील ३ वर्षाचा नफा	४२,०४,१०,४५३	५९,९३,०४,८१६	१५३,२३,५४,३२९/-	१५२,५३,९४,१७९
सरासरी नफा	१४,०१,३६,८१७.७	१९,९७,६८,२७२	५१,०७,८४,७७६.३०	५०,८४,६४,७२६.३०
सरासरी नफ्याच्या २ टक्के सीएस आर	२८,०२,७३६.३५३	३९,९५,३६५.४४	१,०२,१५,६९५.५३	१,०१,६९,२९४.५३

आर्थिक वर्ष	सीएसआर खर्च रु.
२०१७-१८	२८,०२,७३६/-
२०१८-१९	३९,९५,३६५/-
२०१९-२०	१,०२,१५,६९६/-
२०२०-२१	१,०१,६९,२९५/-
एकूण	२,७१,८३,०९२/-

९. लेख्यांचे प्रमाणिकरण एएस १८ प्रमाणे आधारस्तंभ व्यवस्थापकीय व्यक्तीचे उत्पन्नाबाबतचे प्रगटीकरण-
आधारस्तंभ व्यवस्थापकीय व्यक्तीचे उत्पन्नाबाबतचा तपशिल-

अ.क्र.				**(रुपये लाखात)**
१	श्री. आर. बी. भागडे, भा.प्र.से.	व्यवस्थापकीय संचालक	उत्पन्न	२४.९१
	एकूण			२४.९१

१०. सहाय्यक आयुक्त, भविष्य निर्वाह निधी, नाशिक यांनी नुकसान भरपाई रु.१५.३९ लाख आणि रु.१५.५९ लाख अनुक्रमे हरिगांव मळा आणि साकरवाडी (अ) मळा यांची वसूली केली आहे. सहाय्यक आयुक्त, भविष्य निर्वाह निधी, नाशिक यांचे या आदेशाबाबत, महामंडळाने सन्माननीय कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी अपिल न्यायासन न्यायसभा, न्यू दिल्ली यांचे कडे अपिल दाखल केले आहे. न्यायसभेचा याबाबतचा निर्णय होणे बाकी आहे.

११. वर्षान्वये प्रलंबित कायदेशीर/लवाद प्रकरणे तसेच प्रकरणांचे प्रलंबित कारणांसह आणि सर्व कायदेशीर प्रकरणांवरील खर्चावर प्रत्यक्ष/परिणामकारक देखरेखीची यंत्रणेबाबत विश्लेषण अहवाल.

	वर्ष	सुप्रीम न्यायालय	उच्च न्यायालय	जिल्हा न्यायालय	सिव्हील न्यायालय	रेव्हेन्यू न्यायालय	क्रिमिनल न्यायालय	कामगार/ इंडस्ट्रियल न्यायालय	एकूण
१	२०११	०	०	०	१	०	०	०	०१
२	२०१२	०	०१	०१	०७	०१	०	०	१०
३	२०१३	०	०१	०	१२	०१	०	०	१४
४	२०१४	०२	०४	०	१३	०१	०	०	२०
५	२०१५	०	११	०३	०९	०१	०१	०१	२६
६	२०१६	०	०३	०३	१२	०	०	०८	२६
७	२०१७	०	०४	०४	१२	०७	०	०	२७
८	२०१८	०	०३	०८	११	०२	०३	०७	३४
९	२०१९	०	०४	१०	२०	०४	०४	११	५३
१०	२०२०	०	०७	०१	१८	०६	०५	१२	४९
११	२०२१	०	०५	०६	१९	०६	१०	०३	४९
एकूण		२	४३	३६	१३४	२९	२३	४२	३०९

अ) निरनिराळ्या न्यायालयात असलेली प्रकरणे उदा. विनंती अर्ज, पुनर्विलोकन, सिव्हिल केसेस, फौजदारी तक्रारी, प्राधिकृत महसूल न्यायालय आणि योग्यरित्या, वेळेत आणि शिघ्रतेने हाताळत आहेत.

ब) सन्माननीय उच्च न्यायालयाने काही विनंती अर्ज किंवा पुनर्विलोकन करीता सन्माननीय जिल्हा न्यायालयास परत पाठविली. या प्रकरणात विलंब हा न्यायालयीन प्रक्रीयेमुळे होतो आहे.

क) सन २०११ चे पुर्वीची १२ प्रकरणे हि बहुतांश नोटीस बजावणे, अपिलास आणि सिव्हील सुट्स हस्तांतरण या न्यायालयीन प्रक्रीयेमुळे विलंब होत आहे.

ड) वकीलांचे व्यवसायिक मानधन बहुतांष महाराष्ट्र बार कौन्सिल आणि गोवा २०१९ चे अनुसुचीतील दरापेक्षा कमी दिले जात आहे.

इतर टिपा :-

१२. चालू वर्षात कृषि विषय मशागतीसाठी मोठ्या प्रमाणात खरेदी केलेली नाही. म्हणून महामंडळाने अत्यंत लहान, लहान-मध्यम उपक्रम कायदा २००६ अन्वये वर्गवारी केली नाही अथवा त्याचे प्रकटीकरणही केले नाही.

१. व्यावसायीक धोरणात्मक विचाराने ताळेबंद तयार झाल्यानंतर घडलेल्या घटनांचाही लेखे अंतिम करताना विचार केलेला आहे. ज्या बाबतीत टिपणी व्यतिरिक्त नमूद केलेल्या नाहीत अशा बाबतीत हेच तत्व स्विकारलेले आहे.

२. मागील वर्षाच्या रक्मांची आवश्यक असेल तेथे फेर जुळवणी केलेली आहे.

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे
एम.एस.गोडबोले आणि असोसिएटस,
सनदी लेखापाल यांचे करिता.

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक २० पाहाव्यात.

सही/-	सही/-	सही/-	सही/-	सही/-
(सीए चिन्मय डी. करांडे)	(संदिप एस. ओव्हाळ)	(श्रीमती रुपाली डंबे - आवले)	(विश्वजीत माने, भा.प्र.से.)	(अनिल कवडे, भा.प्र.से.)
सभासद क्र. १५७७००	मुख्य कार्यकारी (वित्त)	सचिव/मुख्य कार्यकारी (प्रशासन)	व्यवस्थापकीय संचालक	संचालक

फर्म नोंदणी नं. १०३२३६ डब्ल्यु/
युडीआयएन ऑफ आयसीएआय - २३१५७७००बीजीयुएआय झेड९५८६ दिनांक : २७-सप्टेंबर, २०२३

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०२१ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा निधी ओघ तक्ता

	२०२०-२०२१		२०१९-२०२०	
		रक्कम रुपये		रक्कम रुपये
१) चालू व्यावसायि क कार्यातून निधी ओघ				
आय करपूर्व नफा / तोटा		३९४७०६५८३		९४२५२३४६९
घसारा आणि तरतूदी		१९११२४१		१७२९१९६
विशिष्ट मत्ता व दायित्वे मधील बदल				
दीर्घ मुदतीची दायित्वे		७४४५९०७८		-१०१२९६७२७
१.माल खरेदी करीता किरकोळ धनको	(१४,९९०)		१४,९९०	
२.सुरक्षा ठेवी	४,४७,६३,३७३		(४,४९,८९,५८२)	
३.अनामत	४,५०,२२,३१०		(४,२०,७१,३१४)	
४.शासकीय देणी	(५६,९०,०४५)		२०,४६,२३०	
५.सेवाउपदान (पुर्व व्यवस्थापन हिस्सा सह)	(१४,७०६)		-	
६. इतर धनको	-९६०६८६४		-१६२९७०५१	
इतर चालू दायित्वे		(४९,८८,९६०)		५०,४७,३६१
अ) कर्मचारी कल्याण खर्च				
१. वेतन व मजूरी	१५,३१,१२३		(७६,५७७)	
२. अदत्त वेतन व मजूरी	(८८,११२)		(४,४५,५३७)	
३. बोनस	(२,८९,८४४)		(११,५२,६६७)	
४. भविष्य निर्वाह निधी कर्मचारी अंशदान	(२६,१२३)		(५१,००२)	
५. सेवाउपदान	(७,०२,२१७)		३१,२७,१४८	
६. भविष्य निर्वाह निधी अंशदान	(२७,३८४)		(२१,८१६)	
७. कर्मचारी वैदयकीय खर्च	(९८४)		(९२,६६७)	
ब) इतर धनको	१,२९,३६१		(३२,५८०)	
क) शासकीय देणी व कर	-		-	
१. पट्टी व कर	(५९,६३,५०४)		४३,८४,८२४	
२. व्हॅट / व्यवसाय कर	(२,७७,७६१)		२,९०,३०९	
३.आयकर टिडीएस	-		६,१२८	
३. दूरध्वनी	७,१६,०८२		(८,४१,९२४)	
४. विज व इंधन	१०,४०३		(४६,२७८)	
वस्तुसूची		६८१२३७		६८९०८०
व्यापारी ये णी		(१,२९,८७,५३३)		(२,४४,४०,१७८)
इतर चालू मत्ता		३,१९,५५,३०८		(३,१९,५५,३०८)
अनामत		(५३,४७,०१६)		८,०७,६७१
तरतूदी				
१. सेवाउपदान		(४९,२५,२२०)		(९६,६४,१६९)
२. घसारा		-		-
३. आयकर		(४७,४७,३६६)		(५२,६५,६१५)
चालू व्यवसायिक कार्यातून निव्वळ रोख उपलब्ध		४७,०७,१७,३५२		७७,८१,७४,७८०

३१ मार्च २०२१ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा निधी ओघ तक्ता

	२०२०-२०२१		२०१९-२०२०	
		रक्कम रुपये		रक्कम रुपये
२) गुंतवणूकीमधून निधी ओघ महाराष्ट्र शासनाकडून अ) व्याजी कर्जे ब) त्यावरिल उपर्जित व देय व्याज		 - 0		 (21,60,72,685) (55,22,66,011)
गुंतवणूक	0	(5,000)	0	-
गुंतवणूकीत वापरलेली निव्वळ रोख		-5,000		-76,83,38,696
३) वित्तीय व्यवहारातून निधी ओघ स्थिर मत्ता		(7,59,377)		(13,80,408)
३) वित्तीय व्यवहारातुन वापरलेली निव्वळ रोख		(7,59,377)		(13,80,408)
रोख आणि त्यासमान यामधील निव्वळ वाढ/ घट		46,99,52,975		84,55,676
सुरवातीची रोख व त्यासमान शिल्लक		3,60,28,999		2,75,73,323
अखेरची रोख व त्यासमान शिल्लक		50,59,81,974		3,60,28,999
रोख आणि त्यासमान यामधील वाढ/ घट		46,99,52,975		84,55,676

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे
एम.एस.गोडबोले आणि असोसिएटस,
सनदी लेखापाल यांचे करिता.

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक २० पाहाव्यात.

सही/-	सही/-	सही/-	सही/-	सही/-
(सीए चिन्मय डी. करांडे)	(संदिप एस. ओव्हाळ)	(श्रीमती रुपाली डंबे - आवले)	(विश्वजीत माने, भा.प्र.से.)	(अनिल कवडे, भा.प्र.से.)
सभासद क्र. १५७७००	मुख्य कार्यकारी (वित्त)	सचिव/मुख्य कार्यकारी (प्रशासन)	व्यवस्थापकीय संचालक	संचालक

फर्म नोंदणी नं. १०३२३६ डब्ल्यु/
युडीआयएन ऑफ आयसीएआय - २३१५७७००बीजीयुएआय झेड९५८६ दिनांक : २७-सप्टेंबर, २०२३

कार्यालय महालेखाकार (लेखापरीक्षा)–II, महाराष्ट्र, नागपुर
OFFICE OF THE ACCOUNTANT GENERAL (AUDIT)-II, MAHARASHTRA, NAGPUR

सत्यमेव जयते

SUPREME AUDIT INSTITUTE OF INDIA
लोकहितार्थ सत्यनिष्ठा
Dedicated to Truth in Public Interest

Secret
AG/AUDIT-II/ Maharashtra State Farming Corporation Ltd /2020-21/ 62
Date 22-11-2023

To,
Managing Director,
Maharashtra State Farming Corporation Ltd,
Shetimahamandal Bhavan,
270 Bhamburda,
Senapati Bapat Marg,
Pune 411 016

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे
आवक क्रमांक - 250 30 NOV 2023
शाखा/विभाग - वित्त
अधिक्षक (प्र.) मु.का. (प्र.) व्य.सं.

Subject: - Comments of the Comptroller and Auditor General of India u/s 143(6) (b) of the Companies Act 2013 on the Accounts of **Maharashtra State Farming Corporation Ltd** for the year ended 31st March 2021.

Sir,

Non-review Certificate (NRC) of the Comptroller and Auditor General of India under section 143(6) (b) of the Companies Act 2013 on the Accounts of **Maharashtra State Farming Corporation Ltd** for the year ended 31st March 2021 is enclosed.

After the Annual General Meeting (A.G.M.) is held, please send three printed copies of the Annual Report to this office, as well as inform this office the date of placement of the Annual report of the above article in the Vidhan Sabha.

Yours Sincerely,

(Dinesh Hariram Mate)
Sr. Deputy Accountant General (Audit)-II

'लेखापरीक्षा भवन', डाक थैली क्र.220, सिव्हिल लाईन्स, नागपुर – 440001
दूरभाष/Telephone - 0712-2564506 To 2564510
फॅक्स/Fax - 0712-2524130
'Audit Bhavan', Post Bag No. 220, Civil Lines, Nagpur-440001
website : cag.gov.in/ag/nagpur/en
e-mail - agaumaharashtra2

COMMENTS OF THE COMPTROLLER AND AUDITOR GENERAL OF INDIA UNDER SECTION 143(6) (b) OF THE COMPANIES ACT, 2013 ON THE FINANCIAL STATEMENTS OF MAHARASHTRA STATE FARMING CORPORATION LIMITED FOR THE YEAR ENDED 31 MARCH 2021.

The preparation of financial statement **Maharashtra State Farming Corporation Ltd** for the year ended **31 March 2021** in accordance with the financial reporting framework prescribed under the Companies Act, 2013 is the responsibility of the management of the company. The statutory auditors appointed by the Comptroller and Auditor General of India under section 139(5) of the Act are responsible for expressing opinion on the financial statements under section 143 of the Act based on independent audit in accordance with the standards on auditing prescribed under section 143(10) of the Act. This is stated to have been done by them vide their Audit Report dated **27th September 2023.**

I, on behalf of the Comptroller and Auditor General of India, have decided not to conduct the supplementary audit of the financial statements of **Maharashtra State Farming Corporation Ltd** for the year ended 31 March 2021 under section 143(6)(a) of the Act.

For and on behalf of

The Comptroller and Auditor General of India

22/11/23

(R. Thiruppathi Venkatasamy)
Accountant General (Audit)-II
Maharashtra, Nagpur

Date: 22-11-2023
Place: Nagpur

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत उपक्रम)

थोडक्यात स्थिती.

(रुपये लाखात)

अ. नं.	तपशिल	२०१६-१७	२०१७-२१८	२०१८-१९	२०१९-२०	२०२०-२१
१	भाग भांडवल (भरणा केलेले)	२७५.००	२७५.००	२७५.००	२७५.००	२७५.००
२	भाग भांडवलासाठी मिळालेली रक्कम	-	-	-	-	-
३	राखीव निधी व शिल्लक रकमा	-	-	-	-	-
४	निव्वळ स्थिर मत्ता	५११.५९	४९२.९६	४८५.७६	४८२.८२	४७१.८५
५	विक्री व इतर उत्पन्न	१८७३.४६	५६४८.८५	२७४५.२७	३९४९.६२	३७०९.६२
६	मागील वर्षाचे उत्पन्न				६३२६.५८	१०५८.८४
७	तोटा अ) कर आकारणी पूर्वी ब) कर आकारणी नंतर	 ९४.७४ ४६.०४	 ४०१६.६७ ३९६९.१९	 १८८१.६४ १८३०.२९	 ९४२५.२३ ९३६१.७१	 ३९४७.०६ ३८४४.२१
८	राज्य सरकारला अ) लाभांश ब) कृषी आयकर	 - ३२८.१६	 - ३२८.१६	 - ३२८.१६	 - ३२८.१६	 - ३२८.१६
९	कर्मचारी वर्गाचे वेतन	६५२.५८	५८१.९०	५७४.८९	५५७.५६	५७७.०६
१०	लेखा वर्षासाठी कर्मचारी वर्गास सानुग्रह अनुदान प्रदान अ) दर ब) रक्कम प्रोत्साहनार्थ प्रदान	 ८.३३% ९.८२	 ८.३३% ६.४७	 ८.३३% ७.५८	 ८.३३% १४.०६	 ८.३३% ८.३८
११	कर्मचारी वर्गाचे कल्याण	४.८८	४.०९	९.८२	४.६८	१.७९
१२	कर्मचा-यांच्या उपदानाची तरतूद	६४.८९	५१.९८	२७.८१	३९.४२	२७.०३
१३	कर्जावरील व्याज	८२२.८२	५४२.६६	११८.६८	८.८३	८.८३
१४	किंमती चढ उतार निधी	-	-	-	-	-
१४	पुढील गोष्टींसाठी बाजूस काढलेली रक्कम अ) विकास कार्यक्रम व जुन्या मत्तांच्या जागी नविन घेणे. ब) यांत्रिकी सामुग्री पुर्नस्थापना क) मळयावरील मूलकी बांधकामे	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

----*----

The Companies Act (1 of 1956) Schedule VI – Part III

-

BALANCE SHEET ABSTRACT AND A COMPANY'S GENERAL BUSINESS PROFILE

I Registration Details:

Registration No. 1 2 6 0 1

Balance - Sheet Date: 3 1 (Date) 0 3 (Month) 2 1 (Year) State Code 1 1 (Refer Code List)

II Capital raised the year (Amount in Rs. Thousands):

Public Issue	Rights Issue
NIL	NIL

Bonus	Private Placement
NIL	NIL

III Position of Mobilization and Deployment of Funds (Amount in Rs. (Thousand))

Total Liabilities	Total Assets
818411	818411

Sources of Funds

Paid-Up Capital	Reserves & Surplus
27500	NIL

Secured Loans	Unsecured Loans
NIL	790911

Application of Funds

Net Fixed assets	Investments
52526	15398

Net Current Assets	MIsc. Expenditure
306819	NIL

Accumulated Losses
443668

IV Performance of Company (Amount in Rs. Thousands)

Turnover	Total Expenditure
476846	92425

(+) (-)	Profit/Loss Before Tax	(+) (-)	Profit/Loss After Tax
(+)	942523	(+)	384421

(Please Tick Appropriate Box + for Profit - for Loss)

Earning Per Share in Rs.	Dividend @ %
13979	0 %

V Generic Names of Three Principal Products / Services of Company (As per Mounetary Terms)

Item Code No. (ITC Code)	
Product Description	SUGARCANE
Item Code No. (ITC Code)	
Product Description	FOOD CROPS &
Item Code No. (ITC Code)	
Product Description	AGROFORESTRY & HORTICULTURE

Note - For ITC Code of Products please refer to the publication Indian trade Classification based on harmonized commodity description and coding system by Ministry of Commerce, General of Commercial inteligence & Statistics Calcutta - 700 00).

सही/-	सही/-	सही/-	सही/-
(संदीप एस. ओव्हाळ)	(श्रीमती रुपाली डंबे - आवले)	(विश्वजीत माने, भा.प्र.से.)	(अनिल कवडे, भा.प्र.से.)
मुख्य कार्यकारी (वित्त)	सचिव/मुख्य कार्यकारी (प्रशासन)	व्यवस्थापकीय संचालक	संचालक